Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 19 (950) ГОД XIX БЕЛАСТОК 12 МАЯ 1974 г. ЦАНА 60 гр.

КААПЕРАЦЫЯ = БОЛЬШЫ ДАХОД

У сельскай гаспадарцы на яе сучасным этапе вылучаюцца дзве асноўныя справы: спецыялізацыя і простыя формы кааперацыі. Два гэтыя эканамічныя тэрміны цесна з сабой звязаны. Уводзіць і пашыраць спецыялізацыю ў сельскай гаспадарцы можна тады, калі будзе развівацца кааперацыя паміж гаспадаркамі: напрыклад, я табе прадукую парасят, ты гадуеш кормнікі, ён прадукуе корм, іншы скупляе і г.д.

Інакш гаворачы, сучасная гаспадарка не можа быць эканамічна незалежнай, калі хочам мець даход.

Даўным-даўно нашай вёсцы былі вядомы такія формы гаспадарання, як спраганне коньмі, талока і г.д. Калі гаспадар меў аднаго каня, то людзі дапамагалі адзін аднаму пры ўборцы, калі ў аднаго збожжа даспела, а ў іншага яшчэ было зеленаватае.

Розныя формы супрацоўніцтва ці суседская дапамогі сталі неабходнымі сёння, калі сельская гаспадарка механізуецца, уводзіць спецыялізацыю. Кожнаму амаль вядома, што такі сеўнік ці грабалка можа засеяць ці грэбсці не 15, а 150 і больш гектараў, а купляе іх індывідуальны гаспадар, заплаціўшы немалую суму грошай. А можна ж паміж згоднымі гаспадарамі падзяліцца: ты купляеш сеўнік, а я грабалку — і будзем дзяліцца. Або сыйшлося трое гаспадароў і гавораць, што каб можна было, дык залажылі б супольна птушкаферму і загаспадарылі б 30 гектараў дзяржаўнай зямлі.

Прымаючы пад увагу такія прапановы гаспадароў, Рада Міністраў прыняла адпаведныя пастановы. Рэгулююць яны праўны бок паўставання і дзейнасці калектываў індывідуальных гаспадароў.

Здавалася б, што калектывы гэтыя павінны вырастаць, як грыбы пасля дажджу. Аднак так не ёсць. У гэтым пераканаліся мы ў Бельскім павеце.

Праўда, дзейнічае тут каля паўтары тысячы груп супольнага карыстання сеўнікамі, малацілкамі і іншымі сельскагаспадарчымі прыладамі, але толькі 72 калектывы супольнага карыстання трактарамі і іншымі машынамі. Дагэтуль у павеце няма ніводнага калектыву індывідуальных гаспадароў, які б займаўся прадукцыяй. Гмінныя ўпраўленні зарэгістравалі 19 такіх калектываў, але знаходзяцца ўсе яны ў стадыі арганізацыі.

Такая колькасць з'яўляецца кропелькай у моры патрэб. Дык чаму ж іх так мала? Давялося нам пабываць на некалькіх вясковых сходах у час выбараў солтысаў і з іншай нагоды. Нідзе ніхто не гаварыў аб магчымасцях стварэння такіх калектываў. А тым часам гаспадары абсалютна не арыентуюцца, ці можна, а калі так, дык як стварыць такі калектыў. Мала таго, сельскагаспадарчы актыў у Бельскім павеце, як гаварылася на пленуме ПК ПАРП, таксама слаба арыентуецца ў гэтым. Ствара-

(Працяг на стар. 4)

Бельская ратуша. *Фота Р. Сянько*

З ПЕСНЯЙ НАСУСТРАЧ XXX-ГОДДЗЮ ПНР

ЛЮБА ГАЎРЫЛЮК

Удзельніца сёлетняга цэнтральнага песеннага агляду БГКТ Люба Гаўрылюк з Беластока. Фота А. Карпюка.

Дзякуючы творчай задуме і руплівай працы лодзінскага пісьменніка **Яна Гушчы** і прыхільным адносінам дзяржаўнага Лодзінскага выдавецтва, пад канец 1973 года атрымалі мы каштоўны падарунак: **„Выбраныя творы“ Максіма Багдановіча.** Амаль 120 старонак друку на добрай паперы, у палатняным пераплёце, з малюнкамі (хаця не найлепшымі) Барбары Паўлікоўскай.

Над перакладамі папрацавалі: **Ян Гушча, Тадэўш Хрусцялеўскі, Віктар Варашыльскі і Ян Капроўскі.** Найбольш — Ян Гушча, бо на 74 творы, якія складаюць гэтую кніжку, яго пяру належаць аж 54 пераклады. Тадэўш Хрусцялеўскі пераклаў 11 вершаў, В. Варашыльскі — 7, а Ян Капроўскі — 2.

Столькі справаздачнай статыстыкі. Яшчэ толькі неабходна адзначыць, што Ян Гушча папярэдзіў гэты зборнік цікавым і змястоўным уступным нарысам (10 старонак друку), дзякуючы якому польскі чытач атрымоўвае сінтэтычны літаратурны партрэт Максіма Багдановіча. У яго рамках змешчана шмат інфармацый пра пакутлівы жыццёвы шлях паэта і пра яго месца ў беларускай літаратуры.

Калі гутарка ідзе аб выбраных творах іншамоўнага паэта, дык неабходна адказаць на два асноўныя пытанні:

— у якой ступені гэты выбар адлюстроўвае творчую спадчыну пісьменніка?

— у якіх адносінах астаюцца мастацкія вартасці перакладу да арыгіналаў?

„Багдановіч, — адзначае аўтар падборкі ва ўступным нарысе, — *перш за ўсё лірык,* — і Ян Гушча паслядоўна стараецца пераканаць польскага чытача, што яно сапраўды так ёсць. Так, ён не адыходзіць тут ад праўды. Ужо бацька паэта, **Адам Багдановіч,** пісаў пра сына: *„Яго лірыка ёсць гісторыя яго душэўных перажыванняў, жывапісна расказаных ім самім... Тут увесь чалавек...“* Аднак гэта яшчэ не цэлая праўда. Па-за ўвагай складальніка польскай кніжкі паэзіі Максіма Багдановіча засталося найбольш твораў грамадскага і высокапатрыятычнага зместу, асабліва тых, што раскрывалі класавую няроўнасць, эксплуатацыю і бездапаможнасць беларускага мужыка і беларускага народа ўвогуле. Гэтыя творы, як адзначае Сцяпан Майхровіч, *„з'яўляюцца выдатнымі тварэннямі дэмакратычнай беларускай паэзіі“.*

Вось прыклад: ёсць у Багдановіча побач два *„Санеты“.* Адзін адлюстроўвае веру паэта ў адраджэнне народнага духу яго роднага краю, а другі санет прыносіць лірычнае апісанне белай лілеі, якая вырасла сярод смярдзючага балота. Гушча для перакладу выбірае гэты другі „Санет“.

Другі прыклад: у Багдановіча ёсць цыкл вершаў „Каханне і смерць“, а сярод іх цудоўны верш *„Як хораша, калі дзіцё пад сэрцам ціха зварухнецца“.* Ян Гушча выбраў для перакладу эратычнае апісанне пасляшлюбнай ночы.

Знаходзім тады ў польскай падборцы шмат вершаў пра каханне, пра беларускую прыроду; ёсць тут творы, у якіх паэт апісвае сваю нуду за родным краем. Сам Багдановіч пісаў, што яго *„творчасць была накіравана галоўным чынам на пашырэнне кола тэм і форм беларускай паэзіі“.* Сапраўды, поўна ў яго самых складаных паэтычных форм, такіх, як санет, трыялет, ронда, розныя віды паэтычнай страфы. Гэтай разнароднасці ў поўных размерах польскі чытач не адчуе, бо некаторыя творы Багдановіча, здаецца былі не

(Працяг на стар. 4)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

Начальнік Беластоцкага павету мгр Васіль Гулько і начальнік Засцянкоўскай гміны мгр інж. Мікалай Філіпюк ў цяпліцы Г. Элевашэвіча (Да фотарэпартажа „Гароднінны басейн“, стар. 4).

БГКТ хроніка БГКТ

■ У Кнаразах на Бельшчыне пры дапамозе вучаніц беларускага ліцэя ў Бельску — Зосі Лапцевай і Люды Тамашук члены БГКТ падрыхтавалі дзве беларускія п'есы „Пярэстая красуля" і „Вывbooражыла" і паспяхова выступілі ў сваёй вёсцы. Самадзейнікі — Галя Савіцкая, Ірэна Андрэюк, Ніна Леўчук, Дзімітр Сідарук і Мікалай Ваўрэнюк добра справіліся са сваімі ролямі.

■ Члены гуртка БГКТ з Раек (Бельскі павет) Рыгор Семянюк, Зося Філіманюк, Крыстына Крынская і Юрка Семянюк таксама падрыхтавалі беларускую п'есу „Цяжкі выпадак" і 20 красавіка выступілі ў сваім вясковым клубе.

■ Гуртоk БГКТ у Горным (Гайнаўка) 24 красавіка арганізаваў урачысты вечар з нагоды гадавіны падпісання польска-савецкага дагавору аб дружбе і ўзаемнай дапамозе. На гэту тэму выступіў старшыня гуртка Уладзімір Суліма. Пасля паказаны быў савецкі фільм „Ключ да неба".

■ 26 красавіка адбылося пленарнае пасяджэнне праўлення бельскага аддзела, прысвечанае святкаванню XXX гадавіны Народнай Польшчы. Даклад на гэту тэму чытаў старшыня праўлення аддзела Аляксей Карпюк. У дыскусіі выступілі: Уладзімір Раеўскі, Язэп Альшэўскі, Сяргей Лукашук, Зінаіда Красоўская, Аляксандр Раманюк і Валянціна Філіпюк — культурна-асветны кіраўнік ГП БГКТ. Былі закрануты такія справы, як X гадавіна бельскага харавога калектыву „Васілёчкі", з'езд выпускнікоў Бельскага беларускага ліцэя і арганізаванне фэстына. Пленум прыняў праграму мерапрыемстваў з нагоды юбілейнага года нашай краіны.

■ Наш літаратар Сакрат Яновіч 27 красавіка правёў аўтарскі вечар у Баброўніках Беластоцкага павету. Многія жыхары гэтай вёскі купілі яго кніжку „Затоны" і зборнік „Літаратурная Беласточчына". У апошні час Сакрат Яновіч сустракаўся з чытачамі ў Меляшках і Малешах.

■ 27 красавіка адбыўся сход гуртка БГКТ у Паўднёвым Востраве на Сакольшчыне. Абмеркаваны былі справы актывізацыі гуртка і стварэння драматычнага калектыву. У сходзе прыняў удзел працаўнік ГП БГКТ Янка Крупа.

■ 28 красавіка на сваім сходзе члены БГКТ у Вярхлессі выбралі новае праўленне: Крыстына Кішкель — старшыня, Яніна Дубянецкая — сакратар і Людміла Яцэвіч — скарбнік. У сходзе прыняла ўдзел Надзя Даніловіч — арганізацыйны кіраўнік ГП БГКТ.

■ Школьны песенны конкурс у Беластоцкім павеце, арганізаваны аддзелам асветы і аддзелам БГКТ, адбудзецца 12 мая.

■ Фінал песеннага конкурсу для школьнікаў запланаваны на 19 мая. Арганізатарамі яго з'яўляюцца аддзелы асветы і Беларускае таварыства.

■ Гурткі БГКТ у Райках, Кнаразах, Спічках і Леўках аплацілі складчыны за гэты год у ста працэнтах. (мх)

Лідчанка ў Беластоку

Як мы ўжо інфармавалі, на ўрачыстым сходзе ў Беластоку з нагоды 29-ай гадавіны падпісання польска-савецкага дагавору ў Беластоку выступіў Народны ансамбль песні і танца „Лідчанка" з Гродзенскай вобласці. Іх цудоўныя песні і танцы пакінулі незабыўныя ўражанні ў нашых гледачоў.

Тэкст і фота А. Карпюка

ПЕРШАРАДНАЕ ЗАДАННЕ

Чысціня

Лозунг сёлетняй ваяводскай акцыі — „парадак", і самая важная справа — ажыццяўленне задання „30 комплексна гігіенізаваных вёсак у ваяводстве на 30-годдзе ПНР" і далейшае паляпшэнне забеспячэння беластоцкай вёскі вадой. А з вадой клопат у нас стары. Першая спроба вырашыць гэта пытанне была зроблена ў снежні 1967 г. Тады ПВРН зацвердзіла адпаведную праграму да 1970 года ўключна. Аднак яна, па розных прычынах, не была поўнасцю выканана.

Прэзідыум ВРН зрабіў вывады: апрацоўваючы праграму на 1971—75 гады, паставіў перад Бюро вывучэння і прыкладных праектаў забеспячэння сялянскай гаспадаркі вадою заданне даследаваць ва ўсіх паветах ваяводства геалагічна-гідралагічнае становішча. І тады канкрэтна былі вызначаны нашы патрэбы. У першую чаргу наступленне пайшло на вёскі і паветы, у якіх найбольшы дэфіцыт вады.

Забяспечыць сельскую гаспадарку вадою можна не толькі шляхам капіталаўкладанняў. Гідрагеалагічныя ўмовы ў некаторых раёнах ваяводства дазваляюць направіць становішча самімі сялянамі. Зразумела, пры адпаведнай фаховай і крэдытнай дапамозе. Гэты момант якраз і ўлічваюць нашы агульнаваяводскія планы і гэтым пытаннем сур'ёзна займаюцца камітэты гігіенізацыі вёскі.

У гэтым годзе трэба аднавіць 10,5 тысяч калодзежаў (з ліку 120 тысяч існуючых калодзежаў у ваяводстве), пабудаваць 100 гідрафораў і 420 новых калодзежаў.

План значны. Ды іншага не можа быць, калі згаджаемся на прыярытэт сельскай гаспадаркі і развіццё турыстычных паслуг.

Не, не памыляюся, спалучаючы гэтыя дзве справы: ці ж можна ўявіць правільнае функцыянаванне „дачных вёсак" без забеспячэння вадою?

Гэта толькі адно пытанне. У гэтым годзе асаблівую ўвагу павінны мы звярнуць на шырэйшае ўвядзенне элементаў гігіенізацыі ў нашы вёскі. Так, як і ў мінулым годзе (перад дажынкамі), Беласточчына павінна прывітаць юбілей Радзімы ў прыгожай, чыстай і задбанай вопратцы. А становішча ў гэтай галіне зусім не вясёлае. Нават не кожная сядзіба гміннай рады можа быць узорам парадку і чысціні. Балаган часта страшыць на солтысаўскіх панадворках. Сум наводзіць забеспячэнне сялянскіх сялібаў простымі санітарнымі прыладамі.

Ужо апрацаваны тыповыя праекты сметнікаў, вясковых санітарных прылад. Гэтыя праекты разасланы ва ўсе вёскі. Але і такая праўда: 50% сялянскіх сялібаў не мае прыбіральняў. Ведаю багатага гаспадара: узорны жывёлавод, сын закончыў сельскагаспадарчы тэхнікум, дачка — медыцынскую акадэмію. Дзеці ахвотна наведваюць бацькоў, якія жывуць у вялікім новым доме (за 300 тысяч). Тут усё: тэлевізар, радыё, у хляве электрычнае святло. Толькі... вось, менавіта, толькі, як за непісьменных продкаў, трэба хадзіць за стадолу. Паўбяды летам, але зімою?

Вывады? Несумненны прагрэс, які прынеслі мінулыя гады ў галіне паляпшэння санітарнага становішча беластоцкай вёскі не можа засланіць надалей вялікіх патрэб і неабходнасці інтэнсіўнага дзеяння на ўсіх франтах гігіенізацыі пры выкарыстанні ўсіх магчымых метадаў і формаў.

К. Вуйтовіч

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 12.V.
6.55 Tech. Rol.: Chem. 7.25 Upr. roślin. 7.55 Pr. dnia. 8.00 Dziennik. 8.15 Gra Kapela F. Dzierżanowskiego. 9.00 Teleranek. 10.30 Ex libris. 10.40 Przyroda polska. 11.15 Kiangyang Kish — film dok. 12.15 Studio Muz. Rozr. 12.50 My 74. 14.05 Dla dzieci. 14.50 Nie tylko dla pań. 15.20 Piórkiem i węglem. 15.45 Los. Toto — Lot. 16.00 Dziennik. 16.15 Wyścig Pokoju. 18.10 Refleksje ob. 18.25 Tele — Echo. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Odyseja — film wł. 21.15 Samochód dla naj. 22.25 Sport.

Poniedziałek 13.V.
12.45 Tech. Rol.: Mat. 13.25 Hod. zwierz. 15.40 NURT — Ekonom. 16.10 Pr. dnia. 16.15 Oferty. 16.30 Dziennik. 16.40 Zwierzyniec. 17.25 Echo stad. 17.50 Kurier Maz. 18.05 Pr. muz. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Rep. film. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: W. Szekspir „Wszystko dobre, co się dobrze kończy". 22.10 Sport. 22.15 Wieczór profesorów. 22.45 Dziennik.

Wtorek 14.V.
6.30 Tech. Rol.: Mat. 7.00 Hod. zwierz. 7.35 Ballada o żołnierzu — film fab. radz. 9.05 Odyseja — film wł. 10.00 Dla szkół: (kl. V—VI) J. pol. O miejsce wśród ludzi. 11.05 Dla szkół: (kl. III lic.) J. pol. J. Szaniawski „Żeglarz". 13.45 Tech. Rol.: Mat. 14.30 Hod. zwierz. 15.45 Pr. dnia. 16.00 Dziennik. 16.15 Wyścig Pokoju. 17.10 Dla dzieci. 17.40 Klub Tel. Mł. Egzamin. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Przy wspólnym stole. 19.05 Przyp., radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Ballada o żołnierzu — film fab. radz. 21.50 Sport. 22.05 Świat i Polska. 22.50 Dziennik.

Środa 15.V.
6.30 Tech. Rol.: Mat. 7.00 Hod. zwierz. 9.00 Dla szkół: (kl. VII) Chem. Ważny kwas. 9.45 Ulice Bombaju — film dok. węg. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Fiz. Drgania i fale. 10.30 W każdą niedzielę rano — film fab. wł. 12.05 Dla szkół: (kl. VIII) Chem. Ceramika. 12.45 Tech. Rol.: Fiz. 13.25 Mech. rol. 14.40 Politech. Kurs przygot. Fiz. 15.45 NURT — Pedag. 16.15 Pr. dnia. 16.20 Dziennik. 16.30 Wyścig Pokoju. 17.15 Piłka nożna. Polska — Grecja. 19.00 Przemysł, który żywi. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 W każdą niedzielę rano — film fab. wł. 22.00 Sport. 22.15 Artyści, kt. podziwiamy — B. Paprocki. 22.45 Dziennik.

Czwartek 16.V.
6.30 Tech. Rol.: Fiz. 7.00 Mech. Rol. 8.05 Śmierć czarnego króla — film fab. czech. 10.00 Dla szkół: (kl. II lic.) J. pol. Eliza Orzeszkowa. 12.00 Dla szkół: (kl. VIII) J. pol. Wł. Broniewski. 13.45 Tech. Rol.: Bot. 14.30 Mech. rol. 15.05 Mat. w szkole: Rozszerzenie numeracji do 1000 cz. I. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Inf., Tow., Prop. 16.15 Dziennik. 16.25 Wyścig Pokoju. 17.20 Ekran z bratkiem. 18.10 Kr. Warsz. i Maz. 18.30 Sezam. 19.00 TEST. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Śmierć czarnego króla — film fab. czech. 22.10 Sport. 22.25 Listy i polityka. 22.55 Dziennik. 23.10 Inf., Tow., Prop.

Piątek 17.V.
6.30 Tech. Rol.: Bot. 7.00 Mech. rol. 9.20 Malarz pejzażu — Jan Andrescu — film dok. rum. 9.30 Pokój przechodni — film fab. NRD. 11.10 Dla szkół: (kl. II) Na kiermaszu. 12.00 Dla szkół: (kl. VIII i I lic.) Przysp. obr. Pierwsza pomoc poszkod. bronią masowego rażenia. 12.45 Tech. Rol.: J. pol. 13.25 Chem. 14.30 Politech. Kurs przygot. Mat. 15.40 NURT — Filozof. 16.10 Pr. dnia. 16.15 Dziennik. 16.25 Wyścig Pokoju. 17.20 Pora na Telesfora. 18.00 Tyg. Inf. Mł. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Zodiak. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Zaśpiewajmy to jeszcze raz. 20.50 Panorama. 21.30 Sport. 21.45 Teatr TV: St. Stampf'l „Szósty dzień tworzenia". 23.00 Dziennik.

Sobota 18.V.
6.30 Tech. Rol.: J. pol. 7.00 Chem. 7.55 Rzeka czerwona — film fab. Western. 10.00 Dla szkół: (kl. VII) Geogr. Indonezja. 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o czł. Sprawy piętnastolatków II. 13.45 Tech. Rol. Zoolog. 14.30 J. pol. 15.35 Pr. dnia. 15.40 Pr. I prop. 15.55 Red. Szk. zap. 16.05 Inf. Wyd. 16.30 Dziennik. 16.40 Sobótka. 17.00 Harcerskie popołudnie. 17.50 Przyp., radz. 17.55 Szare na złote. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 Rzeka czerwona — film fab. Western. 22.20 Dziennik. 22.40 Sport. 22.55 Piłka nożna. Francja — Argentyna.

КІНО

Białowieża Gappa — jap. 14—15. Ciemna rzeka — pol. 16—17. Horyzont — węg. 18—19.

Czeremcha Mężczyzna, który mi się podoba — fr. 14—15. Dziewczyna na miotle — czes. 18—19.

Czyże Spotkanie ze szpiegiem — pol. Sobótki — pol. 15—19.

Dubicze Cerkiewne Cudowny kożuszek — węg. Rewizja osobista — pol. 15—19.

Gródek Gorący śnieg — radz. 18—19.

Kleszczele Tygrysiątko — buł. 14—15. Królowa Dzikiego Zachodu — fr. 16—17. Bułeczka — pol. 18—19.

Michałowo Pojedynek na wietrze — jap. 14—15. Sklep z modelkami — USA 16—17. Milczące ślady — pol. 18—19.

Mielnik Kłopotliwy gość — pol. 14—15 Motocross — czes. 16—17. Godzina szczytu — pol. 18—19.

Milejczyce Przygoda na wagarach — NRD 14—15. Podróże z Jakubem — węg. 16—17. Monolog — radz. 18—19.

Narewka W pustyni i w puszczy — pol. I i II s. 15—19.

Narew Pechowy zalotnik — pol. Śladami czarnowłosej dziewczyny — jug. 15—19.

Nurzec Góry, rzeki, ludzie — pol. 14—15. Pamiętnik pani Hanki — pol. 16—17. Był sobie glina — fr. 18—19.

Orla Śmiałość — radz. Sześć niedźwiadków i klown Cebulka — czes. 15—19.

Rajsk Dziewczyna z gór — jug. Szatnia pełna królików — węg. 15—19.

Suchowola Ogniomistrz Kaleń — pol. Pierwsze dni — pol. 15—19.

Што новага? у ПЦК

Адбыўся VII ваяводскі з'езд ПЦК. З'ехалася сотня дэлегатаў. Гаварылі пра сваю працу і новыя планы, як лепш служыць чалавеку.

У пачатку 1974 года Чырвоны крыж у Беластоцкім ваяводстве меў 2.231 гурток з 151.949 членамі.

ПЦК вядзе шырокае санітарнае навучанне для моладзі і дарослых, у гарадах і вёсках. Працуюць санітарныя дружыны ПЦК, якія пасля пачатковых курсаў вучацца далей на спецыяльных, вышэйшай ступені, курсах. Школьных санітарных дружын працуе ў ваяводстве 127, а дарослых — 248.

За пяць год (ад VI да VII з'езду) ваяводскі аддзел ПЦК абвучыў 403 новых перадавікоў здароўя (гэтак называюцца жанчыны, якія прайшлі спецыяльны медыцынскі курс па першай дапамозе). У большасці яны працуюць на вёсках.

Санітарныя калектывы ПЦК праводзяць акцыю асветы і аховы здароўя, даюць першую лекарскую дапамогу. За пяць год ПЦК-оўскія спецыялісты далі першую лекарскую дапамогу 337.897 разоў. Яны таксама дыжурылі на санітарных пунктах ПЦК 58.629 разоў.

Перадавікі здароўя займаюцца апекай над хворымі ў хаце, супрацоўнічаюць са школамі, арганізуюць ганаровае крывядаўства. У мінулым годзе ў пяці паветах былі праведзены конкурсы чысціні ў злеўнях малака. Удзел у конкурсах прыняло 239 малачарняў. Школьныя гурткі ПЦК за пяць год правялі 13.210 конкурсаў чысціні.

Ганаровае крывядаўства — гэта асноўная праблема ў працы ПЦК. Аж у 70 працэнтах Беластоцкае ваяводства атрымлівае патрэбную кроў ад сваіх ганаровых крывядаўцаў, а паветы Замбраў, Элк, Ломжа, Гайнаўка, Бельск такім чынам пакрываюць гэтыя патрэбы поўнасцю.

За 1969-73 гады было атрымана 10.359 літраў крыві. Сваю кроў для хворых за гэты час дало 27.025 асоб, сярод іх 17 працэнтаў — гэта былі чыгуначнікі. У 1969 г. было сабрана 752 літры крыві, а ў 1973 годзе — 2.970 літраў. Ужо арганізаваліся нават клубы ганаровых крывядаўцаў — у іх 2.557 членаў.

Для заслужаных крывядаўцаў арганізуюцца бясплатныя заграгічныя экскурсіі (было іх ужо 47) у СССР, Венгрыю, Балгарыю, Югаславію, Румынію, а таксама краязнаўчыя экскурсіі па краіне.

ПЦК арганізуе і вядзе грамадскія пункты апекі над хворымі ў хаце, памагае самотным і іншым людзям у выпадку вялікіх няшчасцяў — паводак, пажараў. Сетка апекі над хворымі ў хаце пастаянна пашыраецца. У 1973 годзе апеку такую атрымала 567 асоб. Усё больш такая форма апекі развіваецца на вёсцы. У мінулым годзе ў Сухаволі ўзнік вясковы пункт апекі над хворымі ў хаце. Апеку вядуць сёстры пагатоўя ПЦК.

На дапамогу хворым і старым у 1973 г. ПЦК выдаткаваў 134.835 зл. Школьная моладзь памагла 3.581 асобам — старым і хворым. Школьнікі прыносяць ваду, дровы, пішуць лісты, наводзяць парадкі.

Узнікаюць гмінныя камітэты ПЦК. Некаторыя ўжо разгарнулі плённую дзейнасць. На асаблівую ўвагу заслугоўвае праца гміннага камітэта ПЦК у Орлі, дзе людзі ўжо два разы супольна давалі кроў. (вл)

СТЭРЭАФАНІЧНАЯ ПРАГРАМА ПР У БЕЛАСТОКУ

Радыёвяшчальная станцыя Польскага радыё ў Беластоку пачала трансліраваць стэрэафанічную праграму.

У бліжэйшы час Беласток будзе трансліраваць праграму цэнтральнага радыёвяшчання. Але калі будзе гатовы новы цэнтр радыёвяшчання ў Беластоку, тады прадбачваецца, што ён пачне перадаваць уласныя стэрэафанічныя радыёперадачы. (ця)

НОВЫЯ ПАЧАКАЛЬНІ ПКС НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

У мінулым годзе на Беласточчыне было пабудавана 105 прыдарожных пачакальняў і вакзалаў ПКС, у асноўным у тых мясцовасцях, якімі найбольш зацікаўлены турысты.

У гэтым годзе прадбачваецца будова чарговых 120 новых пачакальняў, прычым перш за ўсё ў тых мясцовасцях, якія з'яўляюцца сядзібамі гмін. (ця)

НОВАЯ ТЭЛЕФОННАЯ СТАНЦЫЯ Ў САКОЛЦЫ

У Саколцы аддадзена ў карыстанне аўтаматычная тэлефонная станцыя. Пабудавана яна за 13,7 млн злотых. Будзе цяпер лепшая тэлефонная сувязь у цэлым павеце. (ця)

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Кладка на рацэ Нарве ў ваколіцах вёскі Адрыянкі. *Фота М. Гайдука.*

Навуковая сесія

Днямі ў Задрыпанцы адбылася навуковая сесія, прысвечаная ахове мясцовага асяроддзя. Гмінныя ўлады і задрыпанскі актыў пастараліся, каб на сесію прыехалі адменныя спецыялісты. Пры нагодзе выявілася, што можам ганарыцца не адным Колькам Рыжым, ды Алёшкам Жарабцом (запрашалі на сесію толькі блудных сыноў Задрыпанкі з навуковым стажам), прыехалі тузы гаспадарання прыроднымі рэсурсамі даслоўна ўсіх галін. Біёлагі, эколагі, прыродазнаўцы, гідратэхнікі, меліяратары, прадстаўнікі прамысловасці і адміністрацыі.

І калі ласка: гаварыце, што, рабіць, як спалучыць гаспадарчую праграму з неабходнасцю — так, неабходнасцю, а не эвентуальнасцю — захавання прыродных багаццяў сваёй Бандэрозы.

Няраз удзельнічаў я ў падобных сустрэчах, але дагэтуль не сустракаў такіх жывых спрэчак. Заўзятыя абаронцы прыроды, падыходзячы да пытання эмацыянальна, прапанавалі нагул вылучыць Задрыпанку і захаваць яе ў сённяшнім выглядзе (некранутым задрыпажэрнымі зубамі тэхнакрацкага часу — доктар Расціслаў Салавейчык). З другога боку, з увагі на эканамічную актывізацыю гміны, не можна сабе дазволіць на поўнае выключэнне Задрыпанкі з планаў гаспадарчага развіцця (неразуменне ролі сучасных актывізуючых стымулаў не менш задрыпажэрнае — доктар габілітаваны Радзівон Сілікатун).

Дацэнт доктар Цімох Скок пытанне вырашаў шляхам буйнага развіцця турыстыкі (пакліканць „Задрыптурыст", на загуменнях выкапаць вадасховішча — Задрыпанскае мора, заснаваць задрыпяхтклуб, пабудаваць пляж і прынамсі, на пачатак, парачку „Форумаў").

Прафесар доктар Трафім Кузачка ўскосна падтрымаў доктара габілітаванага Радзівона Сілікатуна, даказваючы, што ўмелае гаспадарчае ўмяшанне неабавязкова павінна парушыць унікальнае задрыпанскае асяроддзе. Толькі тут, гаварыў ён, неабходнае цеснае супрацоўніцтва навукоўцаў з практыкамі.

Гэты пункт гледжання і перамог. Па прапанове начальніка гміны ўдзельнікі сесіі аднадумна вылучылі з ліку свайго Кансультацыйны навуковы савет (КНС), які апрацуе дакладную праграму аховы задрыпанскага асяроддзя да 1990 года і прадставіць яе на абмеркаванне гміннай радзе.

Скажаце, не навасць у нашай практыцы: ужо, мауляў, падобныя праграмы маюць гарадскія агламерацыі і цэлыя макрарэгіёны. Не прыкмецілі вы слана. Дагэтуляшнія намаганні ішлі ў напрамку ліквідацыі адмоўных вынікаў індустрыялізацыі, сэнс нашага змагання (задрыпанская своеасаблівасць) — перш за ўсё ў прафілактыцы.

Склалася шкоднае меркаванне, што Задрыпанцы далёка яшчэ да драмы і рашучага ўмяшання можна пачакаць. Гаспадары гміны лічаць аднак (і правільна!), што чакаць нельга. Гэта і пацвердзіла навуковая сесія. Празорцы!

ДЗЗ

Пра межы гераізму

У сёлетнім другім нумары „Месячніка літэрацкага" змешчан рэцэнзійны артыкул Эдварда Паўляка **„Сотнікаў" або межы гераізму"**.

Паўляк заўважае:

„У творчасці беларускага пісьменніка Васіля Быкава, які лічыцца зараз выдатным прадстаўніком савецкай ваеннай прозы, звяртае ўвагу камерная танацыя, з прыцішаным шумам бітваў дзеля лепшага паказу чалавечых характараў у іх разнабаковым псіхалагічным плане. У „Трэцяй ракеце" і творах, сабраных у том „Альпійская балада", Быкаў паказвае, як перад аблічцам смерці правяраюцца духоўныя вартасці чалавека, ягоная мараль, а таксама біялагічная ўстойлівасць на боль ды пакуты. У гэтым найбольш цяжкім жыццёвым выпрабаванні, калі інстынкт самазахавання выяўляецца з падвойнаю сілаю, знікаюць прытворнасці, ападаюць маскі, ламаюцца і фармуюцца этычныя кодэксы герояў. Проза Быкава з'яўляецца натхнёнай ды бескампраміснай размоваю пра чалавечыя ўчынкі. Пісьменнік з незвычайнай пранізлівасцю знаходзіць прычыны трусасці і здрады, боязі і ўцёкаў, адвагі і геройства, адмерваючы межы паміж адным і другім. (...) Беларускага пісьменніка цікавяць перш за ўсё маральныя канфлікты..."

Паўляк, адклікаючыся таксама да меркаванняў савецкай крытыкі (м.ін. Краснасцёкавай), гаворыць аб біялагізме Рыбака, у якога „...вялікае жаданне перажыць натыкаецца на небяспечны рыф, бо не грунтуецца яно на моцна ўсвядомленых маральных нормах, этычных аксіёмах, якія дазваляюць захаваць чалавечнасць у найбольш трагічных хвілінах".

Рыбак, „добры партызан" і былы „добры сержант" усё паставіць на ўласны спрыт і хітрасць, адкіне салдацкі гонар і ў барацьбе за сваё жыццё загубіць усялякія сувязі. Мараль Рыбака была ўрэгулявана наказамі **„так трэба"** і таму ён, апынуўшыся вока ў вока са смерцю, пахіснецца і заломіцца.

„Шыбенічны шнур на шыі Сотнікава будзе пазнакаю ягонай чалавечнасці, а „абхітрэнне" лёсу Рыбаком вырашыць аб ягонай катастрофе", — сцвярджае Паўляк.

На заканчэнне варта заўважыць, што артыкул Паўляка з'яўляецца другой — за „Культурай" ад 17.II.74 — сур'ёзнай публікацыяй аб творчасці выдатнага беларускага пісьменніка Васіля Быкава. Сведчыць гэта аб хуткім нарастанні ў польскага чытача зацікаўлення беларускай літаратурай.

Сакрат Яновіч

Вялікі дзень міхалоўскай школы

Пачатковая васьмікласная школа ў **Міхалове** Беластоцкага павету 20 красавіка 1974 года перажывала свой вялікі дзень — ва ўрачыстай атмасферы ёй прысвойвалася імя Уладзіслава Сыракомлі. Хоць пакрапваў дождж са снегам і дзьмуў халодны вецер, але ўзнёслы характар урачыстасці саграваў усіх сабраўшыхся на школьным пляцы — звыш паўтысячную грамаду міхалоўскіх школьнікаў і шматлікіх гасцей.

— Удзельнічаем мы сёння ва ўрачыстасці, якая з'яўляецца вялікім гонарам для нашай школы і яе выхаванкаў, — падкрэсліла, адкрываючы мітынг, дырэктар школы мгр **Крыстына Марголь.** — Школа атрымоўвае імя Уладзіслава Сыракомлі — польскага паэта, непарыўна звязанага з народам і спачуваючага народу. Найбольшую грамадскую несправядлівасць бачыў паэт у непісьменнасці сялян і сваім пяром змагаўся за пашырэнне асветы на вёсцы. Яго мары маглі здзейсніцца толькі пасля цэлага стагоддзя, цяпер, пры народнай уладзе, калі на вёсках паўсталі тысячы школ, а наша ў Міхалове атрымала яго імя.

Інспектар аддзела асветы, выхавання і культуры Павятовага ўпраўлення ў Беластоку мгр **Аляксандр Трусяк** прачытаў акт прысваення школе імя Уладзіслава Сыракомлі.

Начальнік Беластоцкага павету мгр **Васіль Гулько** ўрачыста адкрыў мемарыяльную табліцу, якая сваімі залатымі літарамі будзе напамінаць кожнаму, уваходзячаму ў муры школы, што яна носіць імя славутага „вясковага лірніка".

— Школа не выпадкова атрымала якраз імя Уладзіслава Сыракомлі, — заўважыў В. Гулько. — Няхай нашым маладым пакаленням ён будзе ўзорам любві і пашаны да працоўных і роднай зямлі.

У літаратурна-песенным мантажы старшакласнікі міхалоўскай школы напомнілі жыццёвы і творчы шлях паэта. Нарадзіўся Уладзіслаў Сыракомля (Людвік Кандратовіч) 29 верасня 1823 года ў мястэчку Смаргонь на Міншчыне.

Урачыстасць адкрыла дырэктар міхалоўскай школы мгр Крыстына Марголь.

Талент польскага паэта вырас на беларускай глебе і ўвабраў у сябе народную мудрасць і мары беларускага сялянства. Сівая мінуўшчына Польшчы і Беларусі, іх воля барацьбы за лепшае заўтра — вось асноўныя матывы творчасці У. Сыракомлі. Памёр паэт 15 верасня 1862 г. у Вільні. З вялікай пашанай адносіўся ён і да беларускай мовы. „Я таксама быў навучыўся крывіцкай (беларускай) мове і валодаў ёю з пэўнай элегантнасцю, ведучы бяседу з шаноўным сялянствам Жукавага Барка", — піша паэт у сваіх „Лістах з Беларусі". Не цураўся ён і паэтычнай творчасці на беларускай мове. А словы з беларускага верша У. Сыракомлі:

„Гудуць вясёла і песні і танцы
У добрым жніве на шчаслівы год"

як жа ж сталі актуальнымі ў Міхалове, калі пасля багатай мастацкай часткі з дэкламацыямі вершаў паэта, з песнямі на яго словы і народнымі танцамі, ужо перад сабраўшыміся ў кабінеце дырэктара школы настаўнікамі і гасцьмі, намеснік інспектара аддзела асветы, выхавання і культуры Беластоцкага павету мгр С. Крэнтоўскі разгарнуў тоўсты том тэхнічнай дакументацыі новага прасторнага будынка гміннай школы, які неўзабаве пачне ўзводзіцца ў Міхалове.

Дзень 20 красавіка 1974 года — гэта быў вялікі дзень у гісторыі міхалоўскай школы.

Ігнат Снарскі
Фота аўтара

Школьны хор спяваў песні на словы Уладзіслава Сыракомлі.

(Працяг са стар. 1)

Творы Максіма Багдановіча ў польскіх перакладах

пад сілу іх перакладчыкам, ды хіба шмат якія з іх не падающца зусім перакладу. *„У творах Максіма Багдановіча, — піша Алег Лойка, — сапраўды кожнае слова абдумана, кожны гук выверены, суадносены з думкай і настроем верша“.* Такія творы перакладаць вельмі цяжка. Хіба таму Ян Гушча часта адыходзіў ад рыфмоўкі верша, каб сканцэнтраваць увагу чытача на яго змесце. Такім чынам атрымоўваем мы пераклад падстрочны, філалагічны, як, напрыклад, у выпадку верша „Мяжа“ (ст. 75). Калі перакладчык астаўляў рыфмоўку, тады здаралася яму затраціць характэрны для беларускага верша рытм. Вось у арыгінале:

„На Лявонавай кашулі вышыты
галубкі.
Я за тое вышывала, што цалуе
губкі“.

У перакладзе:

„Gołąbki na Leona wyszyłam koszuli,
Bo całuje mnie w usta i do siebie tuli“.

Арыгінал без клопату кожны адразу заспявае, а паспрабуйце — пераклад. Калі пра спеў... Вядома, што верш М. Багдановіча *„Раманс“ („Зорка Венера ўзышла над зямлёю...“)* стаўся амаль народнай песняй, якую спяваюць і ў канцэртных залах і на сямейных урачыстасцях. У зборніку Яна Гушчы гэты твор змешчаны ў перакладзе В. Варашыльскага. Складаная рытміка перададзена перакладчыкам з поўнай строгасцю арыгінала. Горш са зместам. У дзесяці радках знайшоў я далёкія ад яго адступленні. Верш становіцца штучным, не хапае яму натуральнага чаргавання слоў, якія ў арыгінале раскрываюць змест, як кветка раскрывае свае лісткі да сонца — гладка і непрыкметна. Найлепш, здаецца, з перакладамі справіўся Т. Хрусцялеўскі, хаця і ён у вершы *„Страцім-лебедзь“* не патрапіў захаваць характэрнай для арыгіналу народнай, казачнай, беларускай „спявучасці“ стылю. Пераклад тады атрымаўся празаічны. Найчасцей сустракаемай пагрэшнасцю ўсіх перакладчыкаў з'яўляецца тое, што яны губляюць адточаныя, быццам жамчужныя метафары і параўнанні, якіх шмат у арыгіналах.

І гэта адказ на другое маё пытанне. Магіла аўтара *„Страцім-лебедзь“* знаходзіцца ў Ялце, але ён жыве ў народзе. Над гэтай магілай Максім Танк гаварыў:

Чуеш ты, як звіняць сосны ціха,
Як, палі вітаючы свае,
Недзе ўпучка слухае ткачыхі
Пра вясну шчаслівая пяе“.

Цяпер голас вялікага беларускага песняра будзе хваліваць і яго польскіх чытачоў.

Віктар Рудчык

(Працяг са стар. 1)

Каапераця= большы даход

ецца парадаксальнае становішча — калектывы індывідуальных гаспадароў арганізуюцца толькі там, дзе гаспадары самі, без ніякай дапамогі афармляюць усе справы.

Простыя формы кааперацыі паміж гаспадарамі, калектывамі, сельскагаспадарчымі кааператывамі, ПГР ці цэнтрамі сельгасгуртоў — гэта таксама важная форма павелічэння сельскагаспадарчай прадукцыі. У Бельскім павеце ставіць яна першыя крокі. ПГР у Рудды падпісаў першыя ўмовы з гаспадарамі на пастаўку парасят. На іх аснове ПГР пастаўляе гаспадарам свінаматкі, а яны па акрэсленых цэнах пастаўляюць вепрукоў да далейшага корму. Падобную кааперацыю ўводзіць гадавальны цэнтр сельгастуртка ў Дубне і прадпрыемства мясной прамысловасці.

Кааператывы ў Крывой і Дабраміле робяць свайі машынамі ў гаспадароў, а тыя ў час палявых работ працуюць у кааператыве. Папаўняе гэта ў пэўнай меры недахоп рабочай сілы ў час найбольш гарачых палявых работ.

Як у галіне арганізацыі калектываў індывідуальных гаспадароў, так і ў пашырэнні простых форм кааперацыі патрэбна шырокая інфармацыя з боку сельскагаспадарчай службы. Гэтымі справамі павінны займацца партыйныя і грамадскія арганізацыі на вёсцы і ўстановы, супрацоўнічаючы з вёскай.

Гэта таксама заданне і для гуртоў БГКТ. Маем жа добрыя прыклады ініцыятывы нашых гуртоў у галіне грамадскіх чынаў: пры пабудове дарог, святліц, цэнтраў здароўя, пасадцы лесу. Нічога не стаіць на перашкодзе, каб члены БГКТ заняліся і гэтай справай.

А. Карпюк

Беларускія фільмы ў Польшчы

Колькі ўжо кінафільмаў, рэалізаваных у Беларусі, маглі мы глядзець на польскіх кінаэкранах? Я падлічыў. Было іх разам 23. Я думаю, што наракаць няма чаго. Ёсць шмат савецкіх рэспублік, удзел у рэпертуары польскага кіно якіх меншы ад беларускай.

Першы беларускі фільм увайшоў на польскія экраны ў 1932 годзе. Гэта „Вяртанне Нейтана Бекера“ Б. Шпіса і Р. Мільмана. Фільм быў рэалізаваны кінастудыяй „Белдзяржкіно“ (пасля ІІ сусветнай вайны перайменавалі на „Беларусьфільм“).

Год 1934 прынёс „Паручніка Кіжэ“ А. Файнцымера паводле сцэнарыя Ю. Тынянава.

Надта доўга чакалі мы наступнага фільма — аж да 1948 г. Затое „Маё каханне“ В. Корш-Сабліна прынесла гледачам вялікае задавальненне.

У 1950 г. адбыліся аж тры прэм'еры: 1) „Канцэрт Бетховена“ В. Шмідтгофа і М. Гаўронскага. 2) „Канстанцін Заслонаў“ А. Файнцымера і В. Корш-Сабліна. 3) „Новы дом“ В. Корш-Сабліна.

1954 г. — прэм'ера рэалізаванага В. Корш-Сабліным і К. Саннікавым кінафільма „Пяюць жаваранкі“ паводле п'есы К. Крапівы.

1955 г. — прэм'ера „Дзяцей партызана“ Л. Голуба і Н. Фігуроўскага.

1957 г. — прэм'ера „Міколкі-паравоза“ Л. Голуба. За сцэнарый паслухаць тут аднайменная аповесць М. Лынькова.

1960 г. — тры прэм'еры: 1) „Каханне трэба цаніць“ С. Сплашнова з музыкай Ю. Семяняні і Бельзацкага. 2) „Дзяўчынка шукае бацьку“ Л. Голуба. 3) „Нашы суседзі“ С. Сплашнова.

1961 г. — дзве прэм'еры: 1) „Чалавек не паддаецца“ І. Шульмана. 2) „Наперадзе востры паварот“ Р. Віктарава.

1965 г. — дзве прэм'еры: 1) „Сорак мінут да світання“ Б. Рыцарава. 2) „Цераз могільнік“ В. Турава.

1966 г. — прэм'ера „Каханай“ Р. Віктарава.

1967 г. — прэм'ера „Горада майстроў“ У. Бычкова.

1969 г. — дзве прэм'еры: 1) „НязДольны да лінейнай службы“ У. Рагавога. 2) „Іван Макаравіч“ І. Дабралюбава.

1971 г. — адна прэм'ера — „Мы з Вулканам“ В. Перова.

1972 г. — прэм'ера „Паланез Агінскага“ Л. Голуба.

1973 г. — прэм'ера „Зімародка“ В. Ніціфарава.

Пётр Байко

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

Спаборніцтвы асілкаў

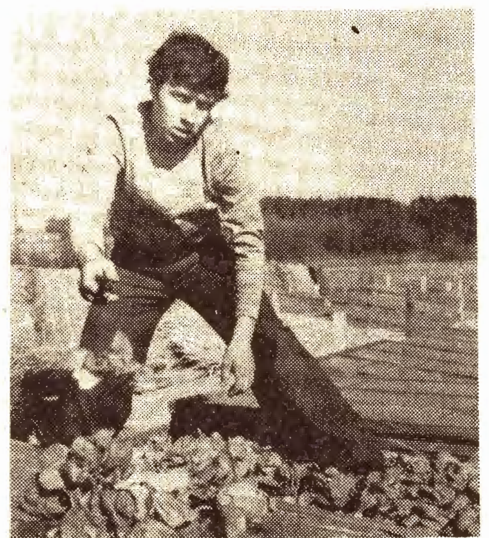
У Тэхнікуме механізацыі сельскай гаспадаркі ў Супраслі Беластоцкага павету адбыліся спаборніцтвы наймацнейшых юнакоў, членаў ЛЗС. Найлепшымі сярод маладых асілкаў у вазе ад 45 да 100 кг былі: Юрка Дамброўскі з Тэхнікума воднай меліярацыі (ТВМ) у Беластоку, Войцех Трызна з Тэхнікума механізацыі сельскай гаспадаркі (ТМСГ) у Супраслі, Януш Яблапоўскі (ТВМ), Раман Дробат, Леанард Жылкевіч, Мірaслаў Маеўскі, Казімір Мітрашэўскі, Ян Луцык і Аляксандр Сутынец — усе з ТМСГ.

(ця)

Мала хто ведае аб тым, што Беласточчына з'яўляецца трускалкавым басейнам краіны. Нашы трускалкі вельмі смачныя і чыстыя, паколькі падсцілаюцца саломай. Даспяваюць яны пазней, і з'яўляюцца на рынку тады, калі ў іншых раёнах ужо пераспелі.

У Беластоцкім павеце ёсць цяпер больш 1 тысячы гектараў трускалак і каля 200 гектараў новых пасадак. Паколькі павет гэты акружае горад Беласток, павінен ён быць гароднінным басейнам, павінен забяспечыць горад гароднінай і фруктамі.

Т. Пухальскі з Засцянкаў нядаўна вярнуўся з арміі і адразу ўзяўся за агародніцтва на гаспадарцы бацькі. У яго цяпер дзве цяпліцы. На здымку: Т. Пухальскі пры парніках з салатам.

Анна і Станіслаў Паскробка ў цяпліцы з дацкімі памідорамі.

Найвялікшыя заданні ў гэтым мае гміна Засцянкі, якая амаль зрастаецца з горадам. Агародніцтва з'яўляецца тут вядучай галіной сельскай гаспадаркі. Цяпер у гміне 12 новых шкляных цяпліц і каля 20 цяпліц пад фоліяй, у якіх растуць агуркі, памідоры, салат, цыбуля. Ёсць таксама каля 12 гектараў больших садоў.

Каб падрыхтаваць гаспадароў да агародніцтва і садаводства, арганізаваны курсы. Было на іх 220 гаспадароў. Цяпер такія курсы адбываюцца ў Дайлідах, Альмонтах і ў НОТ у Беластоку. У выніку курсаў аж дзевяці ўдзельнікам выдан дазвол на пабудову шкляных цяпліц.

Ёсць і іншыя карысныя з'явы. Як нас паінфармаваў начальнік гміны мгр інж. Мікалай Філіпюк, аднатаваны факты вяртання некаторых людзей з прамысловасці на вёску. Інакш таворачы, магчымасць добрых заробкаў прыцягвае людзей.

Усё гэта ў Засцянкаўскай гміне распачалося ад 1 студзеня 1973 года. У чэрвені гэтага ж года гміннае ўпраўленне накіравала 53 гаспадароў на экскурсію ў Груец Варшаўскага ваяводства, вядомага ў краіне цэнтра садаводства і агародніцтва. Цяпер улады дбаюць пра тое, каб у кожнай вёсцы была пабудавана прынамсі адна тыповая шкляная цяпліца. Яны ведаюць, што найлепшым агітатарам бывае добры прыклад.

Наш рэпарцёр удзельнічаў у нарадванні паасобных гаспадароў-агароднікаў начальнікам павету і гміны. Вывад з гэтых назіранняў адзін: абодва начальнікі амаль ад рукі афармлялі ўсе справы, цікавячыя гаспадароў.

Тэкст і фота А. Карпюка

Антону Фудзынскаму з калоніі Дайліды больш 70 год, але ён яшчэ ў поўні сіл. Мае 4 га саду, дзве шкляныя цяпліцы, парнікі з гароднінай і кветкамі, гадуе каля 20 кароў і столькі ж свіней, мае плантацыі трускалак. У гаспадара 16 га ўгоддзяў.

Беларуская ЛІТАРАТУРА — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦЁТКА — ЧАСТКА XIV

Проза. Зоймемся апошнімі празаічнымі творамі Цёткі — яе апавяданнямі „Гутаркі аб птушках“ і „Пералётныя птушкі“. Напісала іх пісьменніца ў 1914 годзе. Ствараючы гэтыя апавяданні, кіравалася Цётка дыдактычна-выхаваўчымі мэтамі. Такім чынам прадаўжала тую тэндэнцыю, якая ўжо праявілася ў яе творчасці ў 1906 годзе, у момант выдання лемантара — першага беларускага падручніка для дзяцей. Чытаючы „Гутаркі аб птушках“, мы ўвесь час адчуваем, што напісала іх пісьменніца, паэтэса і настаўніца ў адной асобе. Якая галоўная мэта гэтай прозы? Пазнаёміць дзяцей з навакольным светам. Пазнаёміць дзяцей з птушкамі. Наблізіць іх да прыроды, навучыць яе любіць. З апавядання бачым, што Цётка з'яўлялася дасканалым знаўцам дзіцячай псіхікі, разумовага ўзроўню дзіцяці, яго інтэлектуальных магчымасцей і патрэб. „Гутаркі аб птушках“ напісаны ў форме мастацкіх апавяданняў. Выступаюць у ім дзеці і дзед, які расказвае дзецям як бы казку, а ў сапраўднасці дае разумную лекцыю аб выглядзе, паводзінах і жыцці найважнейшай птушкі нашых палёў — жаўрука. Пісьменніца з выключнай паэтычнай вобразнасцю апавядае аб жаўруках, аб іх размнажэнні, аб іх ворагах, аб выраі, аб карысці птушак для палёў, ураджаяў, а тым самым і для чалавека. Апавяданне Цёткі мае характар лекцыі па заалогіі. Але як жа дасканала яно зроблена і як моцна злучаецца з сапраўднай высокамастацкай літаратурай! Не наіўнасцю, не дыдактызмам, а глыбокай вобразнасцю паасобныя сцэны робяць уражанне не толькі на дзяцей, але і на дарослых.

Другое апавяданне „Пералётныя птушкі“ прысвечана па сутнасці той жа тэме, што і папярэдні твор. Аднак у адрозненне ад першага ў гэтым творы не выступаюць героі-людзі. Сама паэтэса вядзе гаворку аб тых птушках, якія пакідаюць краіну зімой. Цётка робіць гэта дасканала. Лаканічна, вобразна, перадаючы інфармуе аб характэрных рысах птушак і іх карысці для чалавека. Паслухайма пісьменніцу: „Каб мог здарыцца такі год, што птушкам дзеля якой прычыны нельга было б вярнуцца да нас, які жа страшны, глухім і спустошаным праз гэта стаўся б наш край: замест мілага шчэбету, замест песняў звонкіх, толькі голыя веткі і галіны шапацелі б, замест багатых і рознаколерных ніў — поле ляжала б, як чорны папар, бо ўсё багацце нашага краю знішчожылі б, аб'елі б жукі, рабакі, мошкі“.

Не менш прыгожа расказвае Цётка аб працавітасці птушак, выбары месца на гняздо, спеве птушак, пералёце іх у цёплыя краіны. З апавядання відаць, што аўтар валодае дасканалымі ведамі з галіны жыцця птушак і іх звычаяў і што ўмее дасканала спалучаць навуковыя факты з літаратурнай вобразнасцю.

З усяго сказанага відаць, што Цётка была прыроджаным педагогам, і трэба шкадаваць, што заўчасная смерць не дазволіла ёй расшырыць і поўнасцю рэалізаваць свaіх дыдактычных здольнасцей і намераў.

Канчаючы разважанні аб прозе Цёткі, яшчэ раз хацелася б паўтарыць, што яе празаічныя творы напісаны ў рамках ідэйных і фармальных норм, характэрных для навелістыкі крытычнага рэалізму ці пазітывізму.

Гэтаму тэзісу не можа запярэчыць той факт, што ў яе апавяданні „Прысяга над крывавымі разорамі“ праяўляюцца элементы рамантычнай сімволікі, а ў апавяданні „Міхаська“ бачым сентыментальныя схільнасці. Сентыменталісты, а часткова і рамантыкі звярталіся ў сваёй творчасці да дзяцей, надзеленых высокай пачуццёвасцю, да дзяцей самотных і пакрыўджаных, да дзяцей, якія застаюцца ў цеснай духоўнай сувязі з прыродай. Аднак нават у гэтых двух апавяданнях, не гаворачы аб усіх іншых, моцна б'е пульс беларускай рэчаіснасці, сацыяльных праблем, асветніцкіх ідэй.

Дзякуючы гэтаму апавяданні Цёткі — неадрыўная частка беларускага жыцця і арганічная частка беларускага літаратурнага рэалізму.

ШТО ЗРАБІЛІ І ШТО БУДЗЕМ РАБІЦЬ

У канцы 1973 года было на Сакольшчыне 213 сельскагаспадарчых гурткоў з 6.478 членамі і 198 гурткоў вясковых гаспадынь з 4.150 членамі.

За апошнія гады гурткі вясковых гаспадынь арганізавалі 47 конкурсаў па вырошчванню гародніны. Удзел у іх прынялі 582 жанчыны. У 32 гуртках было зроблена 640 парніковых вокан. Было створана 13 супольных пунктаў гадоўлі куранят і выгадавана 7.250 штук 6-тыднёвых курэй. У конкурсе гігіены хлявоў, прадукцыі малака, гадоўлі цялят прыняло ўдзел 300 жанчын з 35 гурткоў. Летам было арганізавана 107 дзяцінцаў і 9 яслевых груп, у якіх было 1052 дзяцей ад 2 да 8 год. Сельскагаспадарчае навучанне правяло 70 гурткоў, удзельнічала 600 жанчын. Яны вучыліся рацыянальна карміць жывёлу і свіней, хадзіць каля гародаў, варыць, смажыць рыбу, рабіць катлеты, квасіць гуркі, кроіць і шыць вопратку, гадаваць курэй і г.д.

Дзейнасць сельскагаспадарчых гурткоў Сакольшчыны накіравана на развіццё сельскагаспадарчай прадукцыі і загаспадарванне ўсіх зямель дзяржаўнага фонду зямлі. У канцы 1973 года сельгасгурткі мелі 541 трактар з саставамі, у тым ліку 129 трактараў у супольным карыстанні, 37 камбайнаў, 200 абмалотачных агрэгатаў, 318 снопавязалак, 279 бульбакапалак, 152 апырсквачы, 119 касярак. Але ўсяго гэтага яшчэ замала, і ў апошнія два гады сельгасгурткі не маглі забяспечыць усіх трактарамі.

Гурткі, якія вядуць механізацыйную дзейнасць, маюць добрыя гаспадарчыя вынікі. Да такіх можна залічыць СКР Янаў, МБМ Крынкі, МБМ Карыцін, сельгасгурткі ў Саколцы, Гуранах, Здрoі, Яцаўлянах, Слойцы, Талькоўшчыне, Крушынянах, Гаркавічах, Бабіках. Былі і такія гурткі, дзе выступіла шмат занядбанняў у арганізацыі працы. Да такіх гурткоў належаць Паплаўцы, Бомбля, Зубрыца Вялікая, Сякерка, Панятовічы, Ялоўка, Кузніца, Геніюшы. Кіраўніцтва гэтых гурткоў падвяло. Часта бывала там, што дыспетчар не ведаў, што робяць трактарысты, а некаторыя гурткі ўвогуле не мелі трактарыстаў ці дыспетчараў. Заданне на 1974-75 гады — гэта наладзіць працу ў слабых гуртках, выбраць новых людзей, якія добра пакіруюць дзейнасцю.

У бліжэйшыя два гады ў сакольскіх сельгасгуртках будзе многа будавацца. Новыя сельскагаспадарчыя аб'екты вырастуць у Востраве Паўночным — хлеў на 580 свіней, у Гуранах — хлеў на 200 авечак, у Піражках ужо будуецца хлеў на 360 свіней. У сельгасгуртках Востраў Паўночны, Гураны і Піражкі будуць пабудаваны артэзіянскія калодзежы і праведзены водаправоды да ўсіх гаспадароў. У спулдзельні сельскагаспадарчых гурткоў у Янове будзе пабудаваны адміністрацыйны будынак і жылыя дамы.

Сельскагаспадарчыя гурткі Сакольшчыны працавалі на 3.440 гектарах зямлі дзяржаўнага фонду, 606 гектараў з якіх яны прынялі ў 1972-73 гадах. За два гады сельгасгурткі выпрадукавалі і прадалі 7411 тон збожжа за 28 мільёнаў зл. Найлепшых гаспадарчых вынікаў на дзяржаўным фондзе зямлі дабіліся гурткі ў Гуранах, Піражках, Крынках, Востраве Паўночным, Востраве Паўднёвым і Крушынянах. У бліжэйшыя два гады гурткі прымуць яшчэ 600 гектараў дзяржаўнага фонду зямлі.

У 1973 годзе сельгасгурток у Востраве Паўночным распачаў гадоўлю свіней. Ад ліпеня да канца снежня яны выкармілі 92 свінні — прадалі 9.350 кг мяса. У наступныя два гады плануецца выкарміць у гуртках у Востраве Паўночным, Піражках, Гуранах і Слойцы 1 400 свіней і 200 авечак — гэта каля 150 тон мяса.

Яшчэ пару слоў аб недахопах. Не хапае заменных часцей да машын, часта малых, як шрубы, тулейкі і г.д. Сакольскім гурткам не хапае 130 трактарыстаў. Клопаты з трактарыстамі аднак будуць часткова ліквідаваны, калі закончаць курс новыя кадры трактарыстаў.

Т. К.

Прыемна пачакаць аўтобуса вось на такім паўстанку (на скрыжаванні дарог за Сямяцічамі).

ТУРСЕЗОН-74

ЧЫМ І ЯК ЕЗДЗІЦЬ

На ўсіх турыстычных шляхах Беласточчыны робяцца парадкі. У вёсках, якія ляжаць на трасах, асаблівая ўвага звернута на ўпарадкаванне тратуараў, аднаўленне платоў, а таксама на адпаведнае асвятленне вуліц. У тым выпадку, калі ўладальнікі памяшканняў не могуць выканаць неабходных работ для іх, арганізуецца спецыяльная дапамога ў форме крэдытаў ПЗУ, а таксама рабочых брыгад.

На туршляхах будуюць новыя стаянкі аўтамашын. Такая стаянка будуецца на шляху Гайнаўка—Белавежа. У карыстанне турыстам будзе яна перададзена 22 ліпеня г.г. Стаянкі паўстаюць таксама ў Грабуўцы і Рыбалах-Плёсках Беластоцкага павету, а таксама ў Звярынцы, Заячніках і Таме.

Намнога лягчэйшым стане падарожжа поездам. У новым расписанні паяздоў (якое неўзабаве ўвойдзе ў жыццё) уведзен хуткі поезд Беласток — Шчэцін праз Гдыню — Кашалін. Яго шлях будзе прадоўжаны да Кузніцы, што аблегчыць турыстычны рух Польшча — СССР. Прадоўжан таксама да Кузніцы шлях хуткага поезда „Нараў“, уведзены ў яго склад два спальныя вагоны да Вільнюса. Беласточчына мае таксама чыгуначную сувязь са Шлёнскам і Кракавам хуткім поездам „Вігры“, які курсуе тры разы ў тыдзень.

У гэтым годзе будуць пабудаваны 134 аўтобусныя паўстанкі. (ак)

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: Муж працаваў у горадзе, а жонка з дачкой пражывалі на сельскай гаспадарцы ў вёсцы. Жонка памерла ў 1962 годзе, а суд сцвердзіў, што наследнікам сельскай гаспадаркі па ёй з'яўляецца яе дачка. У 1970 годзе муж быў прызнаны інвалідам II групы і хоча вярнуцца ў вёску на гаспадарку. Аднак дачка хоча прадаць гаспадарку. Ці мужу прыслугоўваюць правы да гаспадаркі, або да ўдзелу ў грашах, якія атрымае дачка за гаспадарку?

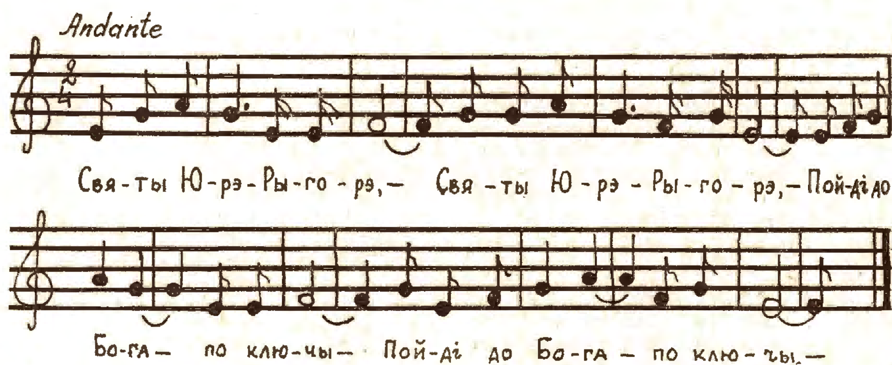
АДКАЗ: Аб тым, каму прыслугоўвае права на гаспадарку, вырашае суд. У даным выпадку суд прызнаў, што наследнікам сельскай гаспадаркі з'яўляецца дачка, якая пражывала з маткай на гэтай гаспадарцы. Паколькі рашэнне суда з'яўляецца правамоцным, яно не прадугледжвае магчымасці, каб муж дабіваўся тут праў, нават, калі б рашэнне суда было нязгодна з правам, г.зн. калі б нават, згодна з законам, мужу прыслугоўвала права на гаспадарку. Ён павінен быў абскардзіць рашэнне суда, якім сцверджана права толькі яго дачкі, пакуль яно не было правамоцнае. Ужо з увагі на вышэй сказанае, муж не можа мець ніякіх прэтэнзій да дачкі, бо сельская гаспадарка прыпадае выключна ёй.

У даным выпадку рашэнне суда было згоднае з законам. Факт, што муж ад 1970 г. з'яўляецца інвалідам, не мае значэння. Інвалід II групы, хоць бы не працаваў ніколі на сельскай гаспадарцы, мае права на спадчыну ў сельскай гаспадарцы толькі тады, калі быў ужо інвалідам у момант смерці спадкадаўцы, а калі спадкадаўца памёр перад 1962 г., то права на гаспадарку прыслугоўвае толькі тым, што былі інвалідамі I або II групы перад 5 ліпеня 1963 г.

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ВЯСНЯНКА

*(„РОГУЛЬКА“)**

Святы Юрэ-Рыгорэ,
Святы Юрэ-Рыгорэ,
Пойді до Бога по ключы,
Пойді до Бога по ключы.
Ой, одомкні, зэмліцу,
Ой, одомкні, зэмліцу,
Ой, выпусть, выпусть травіцу,
Ой, выпусть, выпусть травіцу,
Прыкрый зэмліцу травою,
Прыкрый зэмліцу травою,
А дэрэво лісточком,
А дэрэво лісточком,
Нас молодэнькіх віночком,
Нас молодэнькіх віночком.
Як настанэ месяц май,
Як настанэ месяц май,
Пожэнэм волы пасті в гай,
Пожэнэм волы пасті в гай.
Там зэльечка нарвэмо,
Там зэльечка нарвэмо —
Собе віночкі пов'емо,
Собе віночкі пов'емо.
І на головкі зложэмо,
І на головкі зложэмо.
І до таночку пойдэмо,
І до таночку пойдэмо!

Ад Анны Крупіч, 1912 г. нараджэння, вёска Дабрывада Гайнаўскага павету, запісаў 27 лютага 1974 г. Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіў Эдуард Гойлік.

*„Рогулькі“ спявалі калісьці дзяўчаты вечарам, на вуліцы ў часе ад Вялікадня да правадной нядзелі (сем дзён).

З маёй званіцы

Смех сказаць — страх падумаць

Зірнуўшы на дзяўчат і хлапцоў, якія штодзень спяшаюцца ў пачатковыя і сярэднія школы, сэрца цешыцца. Павырасталі маладыя, быццам бы іх хто за вушы падцягваў угору альбо драждажамі падкармліваў. Вядома, лепшыя ўмовы жыцця, лепшыя харчы — таму і дзеткі буяюць, воку на радасць — бацькам на пацеху.

Толькі ці гэта ўсё? Не памылюся, калі скажу, што сёння большасць таткаў і мамак марыць пра тое, каб сыны іх ці дачушкі не толькі сярэднія школы закончылі, а каб яшчэ і вышэйшую асвету ў розных там універсітэтах, палітэхніках ці акадэміях здабывалі.

І так быць павінна. Трэба каб людзі перад сабой ўсё вышэйшыя мэты ставілі, да большага імкнуліся. „Мер сілы на намеры“, — сказаў паэт. А вось толькі ці ім гэтых сіл якраз хопіць? Ці бацькі сабе ўяўляюць, колькі энергіі, колькі цяжкай, карпатлівай працы вымагае ў сённяшні час навука? Якое трэба мець жалезнае здароўе і вытрымаласць, каб справіцца з усімі школьнымі абавязкамі, а часам яшчэ падзарабіць крыху? І гэта не пад мацярынскім крылышкам, а пераважна на казённых, як кажуць, харчах. І не месяц, не два, а шмат гадоў безупынку.

А што бывае? Паступае, ведаеце, у вышэйшыя навуковыя ўстановы часта моладзь, да жыцця зусім не падрыхтаваная. Тут не ў тым ужо справа, што на матчыны рукі аглядацца прывыкшая — ні гузіка прышыць, ні перамыць дзе што. Сорамна, ведаеце, бывае наглядаць, як на першых занятках па фізкультуры рослыя, здаровыя, здаецца, хлопцы падбрыкваюць вяла атлусцеўшымі азадкамі і 90 см, скажам, у вышыню дзягнуць не могуць. А падбяжыць такі крыху і ўжо сапе з натугі, быццам бы цэлы дзень лапатаю варочаў.

А пра дзяўчат і гаварыць няма чаго. Усе, здаецца, задаткі ў такой паненачкі на зграбную фігуру, а ўжо на ўсіх акруглясцях і выпукласцях дадатковыя кілаграмчыкі наліплі, прыемнае ўражанне псуюць. А колькі іх згорбленых, крывагрудых, з перакошанымі ад цяжкай школьнай торбы плячыма! Ну, хоць ты сеўшы — плач. Прыгляньцеся самі, колькі іх бродзіць па вуліцах, непаўналетніх, неаперaных яшчэ старцаў, якія замест моцных мускулаў рэдзенькія бародкі паадгадоўвалі.

Колькі пар шырачэзных клешняў нялепа ляпешча наўкруга хвораставпадобных лыдак ды ляжак. Загляньце ў абы-якое кафе і пабачце, колькі іх, жаўтадзюбых куранят, пры століках бойкімі пеўнямі пушыцца, гордымі нясушкамі кудахкае, захлынаецца папяросным дымам, каваю папярхаецца.

А тады задумайцеся. Ці варта высачэзнага аболтуса, за ручку да лекара прывалокшы, прасіць, каб той яго ад заняткаў па фізкультуры звольніў. Бо то хіленькі ён у вас, за бацьку ледзьве на галаву вышэйшы, бо то анемічны і апетыту не мае, увамне на снеданне каўбасы кілаграмчык і што больш не давай — да самага абеду нічога ў рот ўзяць не хоча. Ці то варта кляньчыць, каб дачушка ваша, дзіцятка беднае, якое ў таліі ўдваіх не абымеш, спортам не займалася, з іншымі школьнікамі бульбы капаць не ездзіла.

„У здаровым целе — здаровы дух“, — казалі калісьці. І мудра казалі. Глядзіце. Бо лепшага часта дзецям жадаючы, фізічна непаўнацэннымі іх росціце. І калісь, калісь, паверце, на вас яны наракаць будуць.

Ларс

* ※ *

Шум
грукат
вочы разбягаюцца
ў бакі
людзі сціскаюць
рукі смерці
смех і плач
роспач і радасць
шчасцем напоўнены
вочы
усё зліваецца
у адзін вобраз
вобраз сталіцы.

Ніна Матысюк
Гайнаўскі беларускі ліцэй

Чалавечыя разважанні

Я ўсцяж жыву
і жыць буду вельмі доўга
праз цяг вякоў
і тысячагоддзяў...
Пра смерць не думаю —
яна не перашкода...
Калі трухнее пень —
адростам маладнее новым
і будзе жыць далей,
каб будучае ўбачыць...
Так я, пакуль памру,
пачну ўжо жыць аднова,
Як прад стагоддзямі
мінулымі бывала...
Даўжэзны шлях жыцця —
ён не памрэ ніколі,
Усцяж будзе прыгажэць
напрамкам нашай волі!..
Ды хоць не ўсё
пад сілу памяці кароткай,
Я знаю, як было,
а ведаю ад продкаў.
А будзе як?
На гэта без сумненняў
адкажа мне
рад новых пакаленняў...

Ул. Шклярук

Дарога жыцця

Хто ішоў наперад,
І дарогі сваёй не знайшоў,
А ведаў, што яна ёсць,
Чаму ж заблудзіў?

Па такой дарозе простай,
Якой жыццё людское ёсць...
Не! Жыццё людское —
Звілістая і цяжкая дарога.

Па ёй трэба ісці
З компасам у руках,
Жыццё памылкай быць не можа,
Бо ёсць яно толькі адно.

С. Сцепанюк і П. Пракапчук

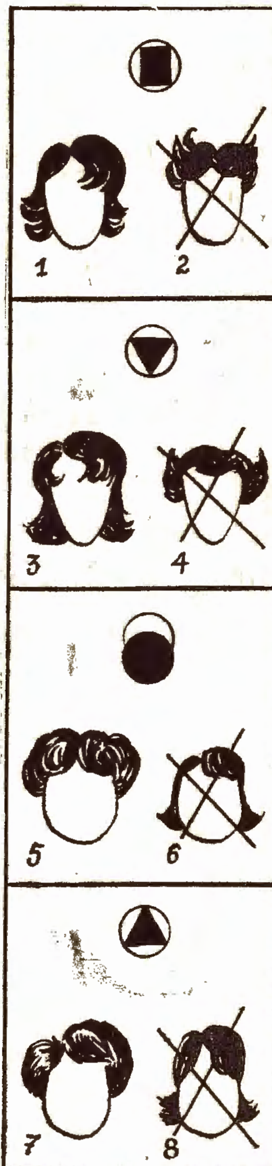
ПРЫЧОСКІ

Надыйшла пара года, калі ўрэшце валасы нашыя могуць адпачыць. Адпачыць у тым сэнсе, што ходзім мы без галаўных убораў, аднак не абазначае гэта, што мае быць наша галава занядбаная, непрычосаная.

У пагоні за модай многія жанчыны адносяцца бескрытычна да сваіх прычосак і формы галавы. Часта, хочучы быць цудоўна прычосанымі, яны забываюцца, што прычоска, скапіраваная нават з найлепшых узораў, можа аказацца нядобрай, калі не будзе гарманічнай з формай галавы, з рысамі твару, а нават з постаццю жанчыны. Падборка адпаведнай прычоскі, якая падкрэсліла б прыгажосць жанчыны і затушавала б некаторыя яе недахопы, з'яўляецца вельмі важнай справай.

Змешчаныя ніжэй прыклады правільнай і няправільнай прычоскі дазволяць жанчынам пазбегнуць многіх памылак.

1. Форма галавы падоўжаная. Валасы павінны быць так прычосаны, каб пашыралі галаву (мал. 1). Прычосванне валасоў высока над ілбом яшчэ больш падоўжыць твар (мал. 2).

2. Галава, пашыраная зверху, звужаная ўнізе. Валасы павінны гладка ападаць на скроні, а толькі ніжэй, каля вушэй і ніжэй іх павінны локанамі пашыраць звужаючыся ў гэтым месцы твар (мал. 3). Валасы, якія былі б прычосаны над вушамі, яшчэ больш падкрэслілі б няправільны „трохкутнік" твару (мал. 4).

3. Круглая форма галавы. Яе можна паправіць, прычосваючы валасы высока ўверсе (мал. 5), усялякае ж разлажэнне локанаў па баках твару можа прывесці да таго, што твар будзе выглядаць яшчэ шырэй (мал. 6).

4. Галава, звужаная ў верхняй частцы. Гэта быў бы прыклад, супрацьлеглы да прыкладу другога. Таму тут трэба прымяніць і супрацьлеглы прынцып: валасы павінны быць пушыстыя ў верхняй частцы галавы (мал. 7), не варта аднак размяшчаць валасы каля вушэй і ніжэй іх (мал. 8).

Пададзеныя намі прынцыпы, зразумела, не абазначаюць, што трэба абсалютна адмовіцца ад пануючай ў прычосках моды. Гэта не абмяжоўвае нават магчымасці нейкай прычоскі з фантазіяй. Перасцерагае, аднак, жанчын перад міжвольнымі памылкамі.

Сяброўка

Лука Гайнаўскага павету. *Фота Я. Цялушэцкага*

Дарагое „Сэрцайка"!

Я ўжо не маладая. Мне 40 год. Выйшла я замуж, як толькі мне споўнілася 18 год, а муж быў толькі на тры гады старэйшы. Хутка нарадзілася ў нас дачка. Цяжка было мне, нявопытнай, маладой дзяўчыне выконваць абавязкі гаспадыні, жонкі, маці, а дапамагчы ці параіць не было каму, бо я сірата. Матэрыяльна таксама было цяжкавата. Муж працаваў адзін, нямнога зарабляў і завочна вучыўся. Так пражылі мы пяць год. Муж закончыў тэхнікум, змяніў працу, пабольшыліся заробкі. Але і сам змяніўся. Часта вырываўся з хаты. Потым я даведалася, што ходзіць ён да разведзенай жанчыны. Пачаліся сваркі, непаразуменні, далучыліся яшчэ і плёткі суседзяў, і праз год мы разышліся. Ад той пары я жыву толькі з дачкой. Дачка вучылася добра і, закончыўшы сярэднюю школу, пайшла вучыцца далей у Варшаву. Я сама жыву ў павятовым горадзе. Муж выехаў у іншы горад адразу пасля разводу. Плаціць аліменты і час ад часу прыязджае наведаць дачку. Да гэтай пары жыве адзін, не ажаніўся. Мне было сумна, надакучыла адзіноцтва. І вось пачаў заляцацца да мяне мужчына, таксама разведзены. Пару год таму назад пакінуў ён жонку і двое дзяцей. Ён мне спадабаўся, хаця чула я, што круціць ён і з іншымі жанчынамі. Тым часам мой былы муж таксама нядаўна прыехаў да мяне і кажа, што хацеў бы вярнуцца назад. Ужо і працу ў нашым горадзе аформіў. Не ведаю, як паступіць, ці пакінуць гэтага мужчыну, хаця ён і падабаецца мне, а зыйсціся з мужам, ці наадварот. Парай, „Сэрцайка"!

Анна

Анна! Згодна я з табой, што адзінокае жыццё нецікавае, і надакучыла ўжо табе адной жыць. Напэўна варта звязацца з кімсьці, але каб чалавек гэты быў пэўны, каб не расчаравацца яшчэ раз. Мне здаецца, калі выбіраць з гэтых двух — дык мужа. Да гэтай пары ён не ажаніўся, дык і яму самотнасць, пэўна, абрыдла, калі прыйшоў да вываду, што найлепш вярнуцца да сям'і. Гэта і табе муж і дачцы бацька, і ўвогуле чалавек, якога ты ведаеш лепш. Гэты другі, што нядаўна пакінуў двое дзяцей і жонку, ды і цяпер не з адной круціць — бадай, не надзейны.

„Сэрцайка"

...Да шлагбаума імкліва падляцеў **„віліс"**. Ён рэзка тармазнуў, амаль клюнуўшы носам у жардзіну. За рулём сядзеў маёр, больш нікога ў машыне не было.

— Прывітанне чэкістам! — бадзёра крыкнуў ён. — Ну і пунктуальны вы народ, ніяк міма вас не праскочыш.

— Прашу прад'явіць дакументы, — афіцыйным тонам патрабаваў Дзегцяроў, прыкладваючы руку да пілоткі. Жартаваць у яго не было настрою. Падышоў Снапкоў, стаў побач, але ў дзеянні Дзегцярова не ўмешваўся, сачыў за маёрам.

Дзегцяроў паглядзеў на пасведчанне маёра і адчуў, што зараз або рассмяецца, альбо вылаецца. Лёс быццам здзекваўся з яго, падаслаўшы яшчэ аднаго чалавека з дакументамі спецатрада. Дзегцяроў працёр раптам запатнелыя акуляры і, не даючы веры сваім вачам, зноў уважліва перачытаў усе лісцікі пасведчання. Сумненняў не было. Маёр Базарын, 1912 года нараджэння, памочнік начальніка штаба спецыяльнага атрада... Што ж рабіць? Затрымаць і яшчэ раз набрацца сораму, як тады з сержантам? Не, трэба самому разабрацца тут, на месцы.

Доўга і скрупулёзна вывучаў ён пасведчанне, час ад часу пазіраючы на маёра. Прыкметы нібыта супадалі: сярэдні рост, стройны, малайцаваты, і з спецатрада. Але ж і ў таго сержанта ўсё супадала, а аказалася...

— Ці нельга хутчэй, спяшаюся, справа гарыць, — ветліва папрасіў маёр.

— Адну хвілінку, таварыш маёр.

Дзегцяроў, яшчэ раз пагартаўшы пасведчанне, перадаў яго Снапкову, а сам папрасіў у маёра іншыя дакументы.

Маёр моўчкі выняў атэстат, даведку аб раненні, пасведчанне аб узнагароджанні ордэнам Чырвонай Зоркі. Але прагляд і гэтых дакументаў нічога не даў.

— Вы член партыі, таварыш маёр? — спытаў Дзегцяроў.

— Так, вядома.

— Дазвольце, калі ласка, ваш партыйны білет.

— Па-мойму, гэта ўжо занадта, — прабурчэў маёр, — партбілет не такі дакумент, каб прад'яўляць яго вартавым і міліцыянерам.

Дзегцяроў адчуў, што ён чырванее. Зноў плюхнуўся ў лужу. Сапраўды, навошта яму спатрэбіўся партбілет? Калі ўсе дакументы падроблены так чыста, дык, напэўна, і з партбілетам будзе ўсё ў парадку. Аднак адступаць ужо было нельга. Патрабаванне прад'яўлена — яно павінна быць выканана. Такія правілы службы.

— Тут не месца для спрэчак, таварыш маёр, — цвёрда сказаў Дзегцяроў, — прашу білет.

Злосна фыркнуўшы, маёр дастаў чырвоную кніжачку і працягнуў Дзегцярову. Той уважліва пераглядзеў кожны лісток і перадаў Снапкову. Нічога падазронага. Але Снапкоў не спяшаўся: людзей з дакументамі спецатрада трэба было правяраць асабліва ўважліва. Ён яшчэ прагледзеў білет, прачытаў усе запісы і раптам, сунуўшы кніжачку ў кішэню сказаў:

— Таварыш маёр, вы затрыманы нарадам. Прашу выйсці з машыны і здаць зброю!

— Ну-ну-ну! — пагрозліва прыўзняўся маёр.

— З машыны, хутка! Ну! — Снапкоў наставіў аўтамат, ляснуў затворам.

Дзегцяроў нічога не разумеў, але дзейнічаў так, быццам усё, што здарылася, ён прадбачыў наперад. Ён выняў з кабуры маёра пісталет, а з машыны — аўтамат і гранаты. Абяззброенага афіцэра адвёў у вартаўнічую будку і замкнуў.

— Вы мне за гэта адкажаце! — бушаваў затрыманы. — Я знайду на вас управу.

— У чым справа, Пётр Васільевіч? — спытаў Дзегцяроў Снапкова. — Знайшлі што-небудзь?

— Знайшоў, Лёша, знайшоў. Ты гісторыю партыі вывучаў? А памятаеш, быў час, калі прыём у партыю часова спыніўся. Памятаеш? Дык вось, у канцы трыццаць пятага года не прымалі ў партыю. Я гэта не з гісторыі, а з жыцця ведаю. А тут глядзі...

Снапкоў перадаў Дзегцярову партбілет затрыманага. „Час уступлення ў ВКП(б), — прачытаў Дзегцяроў, — снежань 1935 года".

— Сапраўды няўвязка. Як жа гэта я...

— Такую няўвязку заўважыць цяжка, Лёша, — усміхнуўся Снапкоў. — Гітлераўскія фальшыўчыкі, бачыш, таксама не звярнулі ўвагі на гэткую дробязь...

Неўзабаве прыехаў выкліканы з заставы Глебаў.

— Таварыш капітан, я патрабую заклікаць да парадку вашых занадта старанных падначаленых, — накінуўся на яго маёр. — Іначай і вы будзеце адказваць за іх дзеянні.

— Спакойна, таварыш маёр, зараз разбярэмся і папрашу не крычаць, — адказаў Глебаў і ўзяў дакументы затрыманага.

— Скажыце, таварыш маёр, калі вы ўступілі ў партыю?

— У партбілеце чорным на белым напісана: у снежні 1935 года.

— Так тут напісана. Але справа ў тым, што ў гэты час у партыю не было прынята ніводнага чалавека. Прыём часова быў спынены па рашэнню Цэнтральнага Камітэта. Калі для вас зрабілі выключэнне, тады скажыце, як і чаму?

Маёр моўчкі пазіраў на Глебава.

— Ну што ж вы маўчыце? Гаварыце, растлумачце. Можа, якая памылка ў дакуменце, памылка друку, так сказаць?

Маёр маўчаў.

Глебаў пагартаў партбілет і схаваў у кішэню.

— Ліпа ўсё гэта. Вашы майстры па дакументах гісторыі не ведаюць... Ну, на сёння хопіць. Затрыманага ў машыну.

— На гэты раз мы, здаецца, не прамахнуліся, — сказаў Снапкоў Дзегцярову, калі ўсе паехалі. — Па-мойму, гэты гусь з той тройкі, і, відаць, самы тлусты. Так, так, вось дык гісторыя.

А праз пару дзён штаб павіншаваў заставу з паспяховай ліквідацыяй парашутыстаў, закінутых на яе ўчастак. На гэты раз Снапкоў і Дзегцяроў сапраўды не прамахнуліся.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

У Райках днее

Моладзь вёскі Райкі аднавіла сваю святліцу.

Арганізаваўся драмгурток, які паставіў п'есу „Наглы выпадак". На суботні вечар у святліцу зыйшлося многа людзей. У п'есе прынялі ўдзел тры дзяўчыны і трое хлопцаў.

Уключыўся ў працу і стары, заслужаны дзеяч культуры **Рыгор Семянюк,** які выстараўся ў гміне матэрыял на заслону для сцэны ў святліцы.

Святліцу направіла моладзь гаспадарчым спосабам. Найбольш актыўнымі былі **Зоя Філіманюк, Крыстына Крынская, Славік Семянюк, Жорык Семянюк, Юрэк Ткачук.**

Аджыла ў Райках добрая традыцыя культурнай працы, а цяпер ад моладзі і жыхароў вёскі залежыць, ці традыцыя гэта будзе працягвацца. (рс)

Замала вагонаў

У цягніку, які штодзённа едзе з Чаромхі ў Бельск Падляшскі ў 7 гадзін 14 мін., часта не хапае месца. Здараецца гэта ў кожны чацвер. У гэты дзень людзі з сумкамі і кошыкамі едуць на рынак, каб штосьці купіць ці прадаць. Вучні таксама даязджаюць, не толькі з Левак, але і з усіх навакольных вёсак. Поезд, які спыняецца на чыгуначнай станцыі ў Леўках, ужо запоўнены. Для пасажыраў у Леўках няма месца. Некаторыя рызыкуюць жыццём. Становяцца на ступенькі і так едуць. Яны не здаюць сабе справы з таго, што кожную хвіліну можна ўпасці і пакалечыцца, а нават забіцца. Ці ПКП не можа даць больш вагонаў? Паравоз і так цягне, а людзям было б намнога лягчэй.

Васіль Асеннік

Дзіўныя справы

У Тафілаўцах у канцы вёскі (ад Карыціск) ад вякоў няма маставой. Адрэзак гэты мае каля 150 метраў даўжыні. Паабапал стаяць тры хаты гаспадароў. Брук канчаецца насупраць сялібы грам. Максіма Карча, а далей ужо ідзе гэта няшчасная „вуліца". У час дажджоў тут ні прайсці, ні праехаць — балота і гразь. Некаторыя палявыя дарогі куды лепшыя ад гэтай, як ні ёсць, вуліцы. Жыхары Тафілаўцаў штодзённа праязджаюць тут сваімі фурманкамі і мучацца. Але найцяжэй тым тром гаспадарам, якія ля гэтай вуліцы жывуць.

Даўно трэба зрабіць тут маставую. Найбліжэйшыя ўлады кажуць, што гэта месца залічваецца не да вуліцы, а да дарогі. Дзіўна, але ж рамонт дарог у нас стаіць на першым плане, тым больш, калі гэта дарога ў вёсцы.

П. Дубовіч

Грамадскія чыны

Прачытаў я ў „Ніве" артыкул „Грамадскім чынам". У ім гаворыцца аб тым, што жыхары гміны Орля Бельскага павету выканалі грамадскім чынам працу вартасцю ў звыш 3 мільёны злотых. Паміж вёскамі Шэрні і Пашкоўшчына была пабудавана ладная жвіровая дарога. Многа зроблена і ў іншых вёсках. У мястэчку Орля ў 1974 годзе будуць выкананы грамадскім чынам працы, вартасць якіх дасягне 3,5 мільёна зл. У гэтым годзе плануецца тут пабудова вуліцы Чырвонай Арміі. Гміннае ўпраўленне прызначае на гэта 700 тыс. зл. Паступяць таксама грошы і з павятовага ўпраўлення. Каштарыс гэтых прац аблічаны на 4,5 мільёна зл. Вуліца будзе асфальтавана.

У многіх вёсках дарогі вельмі дрэнныя. Хаця б узяць у Спічках — якая ж брыдкая тут дарога! І што думае сабе гміна Орля, калі адным вёскам прызначае вялікія сумы, а іншым — нічога? У адных вёсках кладуць тратуары, будуюць святліцы, напраўляюць дарогі, а ў Спічках — нічога не робяць. Праўда, не ўсё залежыць ад гміны ў Орлі. Многа залежыць ад саміх жыхароў вёскі Спічкі. Але ці ж гміна не можа дапамагчы вёсцы? Жыхары Спічкоў працавалі б грамадскім чынам таксама, каб атрымалі самаходы ці трактары для перавозкі жвіру.

Мікіта Забалотны

Маладзёжны чын

Моладзь сяла Крывяцічы Арлянскай гміны правяла чын. Каля 30-ці асоб удзельнічала ў парадкаванні плошчы ля клуба „Рух" і святліцы. Чынам праклалі таксама тратуары і дарожныя парогі з бетону. Прадбачваецца, што ў гэтым годзе тратуары будуць паложаны ў цэлым сяле. Уведзена ўжо вулічнае „яжэнёвае" асвятленне.

Іван Кірызюк

Трасцянцы—актыўныя

Гурток БГКТ у Трасцянцы працуе добра. У іх усе рэгулярна ўплачваюць складчыны. Адбываюцца членскія сходы, арганізуюцца розныя вечарыны. Актыў гуртка дбае пра тое, каб „Ніва" з „Зоркай" і „Беларускія календары" былі ў кожным доме. Трасцянскія бэгэкатоўцы любяць добра папрацаваць, а пасля працы знаходзяць час, каб паспяваць любімыя песні, падрыхтавацца да конкурсу.

Анна Стахвіюк ад пачатку прымае ўдзел у кожным конкурсе БГКТ на беларускую песню. Яна не толькі прыгожа спявае, але сама складае песні пра даўнія часы, пра сваю вёску, пра рэчку Нараў, пра працу арэляў на Нарве.

Надзя Казачук, актывістка БГКТ, прыгожа спявае і асабліва любіць спяваць беларускія і рускія песні, прымала ўдзел у конкурсах БГКТ.

Гурток БГКТ трымае моцную сувязь з мясцовай школай і настаўніцамі **Галенай Тапалянскай, Галенай Куптэль, Валянцінай Карэтка.** Дзве з іх — Лена Куптэль і Валя Карэтка самі вельмі прыгожа выконваюць беларускія і савецкія песні. Яны выступілі ў дуэце ў песенным конкурсе ў гэтым годзе і на павятовым аглядзе ў Гайнаўцы заваявалі ўзнагароду Саюза польскіх настаўнікаў.

Многа ёсць актывістаў БГКТ у Трасцянцы і таму іх дзейнасць багатая рознымі формамі.

В. Бура

Дзіўная смерць святліцы

Хопіць павярнуць з асфальтавай шашы Міхалова-Ялоўка ў бок і праехаць 800 м, каб апынуцца ў вёсцы Лявонавічы. Няма тут саламяных стрэх, не чуваць стукату жалезных вазоў. Заступілі іх „балёны".

Некалькі год таму назад была перабудавана вуліца. Ёсць некалькі тэлевізараў. Амаль у кожнай хаце радыё. Ёсць невялічкая „гэсаўская" крама, у якой мясцовыя гаспадары тое-сёе купляюць, часам піва нап'юцца з бутэлек. І, здавалася б, нічога тут не бракуе. Як бы ўсё ў парадку.

Ці ўсё? Вёска не належыць да малых, але няма ў ёй кутка, дзе можна арганізаваць культурнае жыццё. У гэтым месцы мы вымушаны даць крыху гісторыі. Пяць-сем год таму назад у Лявонавічах стаяў пусты дом, драўляны, але амаль новы. Яго разабралі і перавезлі ў іншае месца, больш зручнае. Зімой таго ж года, а было гэта ў 1966 годзе, вырашылі адрамантаваць дом і зрабіць у ім святліцу. Стварылі арганізацыйны камітэт. Дзейнічалі актыўна. Зацікавіліся імі ўлады ў гміне (тады ГРН), а нават у павеце. Праца ішла шпарка. Старэйшыя і маладыя амаль кожны дзень і ў доўгія вечары зімой працавалі. Хто з фурманкай, хто з лапатай, хто гэбляваў, хто фундаменты тынкаваў. Рабілі ж для сябе.

У пачатку 1967 года святліца была гатова. Павятовыя ўлады далі на абсталяванне. Прыгожыя столікі, плюшовыя крэслы, бібліятэка — усё гэта ўзбагаціла святліцу. Быў пастаўлены штатны светліцовы.

Калі ўрачыста адкрывалі яе, панавала атмасфера энтузіязму і радасці. Людзі прыйшлі па-святочнаму ўбраныя. Быў свой аркестр, прыехалі ўлады з войтам на чале. Гулялі весела і доўга. Новае жыццё ўвайшло ў Лявонавічы, а дапаўняла яно іншую навіну, карысную для вёскі — камасацыя якраз праходзіла. Доўгія месяцы ў святліцу прыходзілі людзі паразмаўляць, паслухаць музыку. Але вось прыйшоў час, і пачалося нешта псавацца ў гэтым механізме. Што раз менш людзей заходзіла ў святліцу, і яна пачала хіліцца ў заняпад (людзі кажуць, што слабы быў светліцовы). Урэшце замкнулі святліцу. На дзвярах павіс замок, а ў сярэдзіне ўсё таксама пачало нішчыцца. Гміна вырашыла забраць частку абсталявання.

Цяжкі лёс прыйшоў на святліцу. Змарнавалася людская праца. Не выкарысталі тут магчымасці развіць культурнае жыццё ў вёсцы. І да сённяшняга дня стаіць будынак, як сірата. Ужо пастарэў і спарахнеў. Памалу руйнуецца. І ніхто ім не цікавіцца.

А мо варта задумацца і ратаваць будынак-святліцу і працу ў ім зноў пусціць у рух. Мо зрабіць тут клуб „Руху" ці селяніна? Напэўна прыдалася б Лявонавічам культурная ўстанова. Якое слова скажуць у гэтай справе гмінныя ўлады? Мо яны дадуць свежы штуршок Лявонавічам у аднаўленні іхняй святліцы?

М.Г.

Што будуюць

Азяблы невялікая вёска, але гаспадары тутэйшыя дбаюць пра яе. За апошні час пабудавалі многа прыгожых будынкаў. Найбольш клуняў — 10. Прыгожыя. Многія гаспадары ў гэтым годзе прыступяць да будовы.

Назіраю цікавую з'яву. У вёсцы не будуюць мураваных дамоў. Гаспадары кажуць, што такі дом каштуе вялікую суму грошай, а каму будаваць? Маладыя ж уцякаюць з вёскі. Праўда, уцякаюць, а мо лепш сказаць, выязджаюць у школы і на працу ў Беласток. Застаюцца ў вёсцы толькі людзі старыя.

Павел Гутнік

Спажывецкая крама № 18 у Гайнаўцы

Адбылося пасяджэнне гарадской камісіі паслуг і гандлю ў Гайнаўцы. Былі запрошаны старшыні пасялковых камітэтаў. Тэмай пасяджэння была праца гандлёвых пунктаў у нашым горадзе і асабліва гандлёвай сеткі Ваяводскай спажывецкай спулдзельні. Сход вёў інж. Леан Дубас.

Прыемна было пачуць аб тым, як ветліва і міла абслугоўваюць пакупнікоў работнікі спажывецкай крамы № 18, якая знаходзіцца ў новым блёку на вуліцы Варынскага. А вось людзі, якія працуюць у гэтай краме: кіраўнік — **Валянціна Германовіч,** яе намеснік — **Крыстына Даўнаровіч** і прадаўшчыкі — **Ніна Кардаш, Валянціна Куродчык і Анна Семянюк.**

У краме № 18 любяць купляць таксама людзі з навакольных вёсак. Тут пададуць любую рэч хутка і ветліва. Людзі не вымушаны тут ламаць язык — яны свае просьбы выказваюць па-беларуску.

Хоць крама мае вялікі абарот, у апошні час не бывае тут ніякіх растрат.

Раса

Абудзіліся са сну

У Шудзялаве адбыўся сход гміннага камітэта ПАРП. Былі абмеркаваны справы сельскай гаспадаркі — найважнейшае, як даць „адзін мільён". Начальнік гміны падкрэсліў, што ёсць магчымасць павялічыць у гміне гадоўлю быдла, бо ёсць вялікія пашавыя рэзервы ў скамасаванай зямлі. У Шудзялаўскай гміне ўсюды прайшла ўжо камасацыя — зніклі загоны і трохпалёўка. Павысілася цана валовага мяса. Таксама СОП націскае на тое, каб павялічвалася гадоўля кароў. Да гэтага года СОП даваў пазыку на куплю кароў на 6 прац. і на паўтара года. А ад 1974 года дае пазыку на 3 прац. і на 5 год.

Другой справай, якая стаяла на спамянутым сходзе, была праца ТППР у Шудзялаўскай гміне. Ужо даўно гэта арганізацыя тут не працуе. Сход выбраў новы гмінны камітэт ТППР, старшынёй якога стаў дырэктар школы з Вострава Мар'ян Філановіч. Найважнейшае заданне новага камітэта — ажывіць працу ТППР на тэрыторыі ўсёй гміны.

Т. К.

Весткі з Дубіч Царкоўных

Тратуар

У Дубічах Царкоўных пачаліся работы пры ўкладанні тратуару. Сяляне абавязаліся, што кожны насупраць свайго панадворка падвязе пясок і пліткі — грамадскім чынам. Праца ідзе хутка і спраўна. Тратуар укладаюць **Мікалай Хіліманюк і Сяргей Леанюк.**

Хочацца ўспомніць яшчэ, што Мікалай Хіліманюк, родам з Дубіч Царкоўных, многа сіл і энергіі прысвяціў дарожным працам. Ніхто столькі не стараўся, як ён.

Солтыс

У першым квартале гэтага года ў Дубічах Царкоўных адбыліся выбары солтыса. Ранейшы солтыс Аляксей Невядомскі па асабістай прычыне не захацеў далей выконваць абавязкі, хоць людзі прасілі яго астацца солтысам.

На агульным сходзе жыхары выбралі на гэту пасаду **Рыгора Хамічука.**

Бульба

Нядаўна ў Дубічах Царкоўных пачалася веснавая скупка бульбы. Як вядома, ў Дубічах існуе філіял ГС, і таму ў кожны сезон адбываецца тут скупка. Бульбу сяляне прывозяць нават з далейшых вёсак. Плацяць за яе цяпер нядрэнна, бо 1 цэнтнер закантрактаванай бульбы каштуе 160 зл., а незакантрактаванай — 150 зл. Скупшчыкам бульбы ў Дубічах з'яўляецца **Павел Леанюк.**

М. Панфілюк

Прыляцеў бусел у Кожына

Прыйшла вясна, і пад вечар неяк прыляцеў у Кожына бусел. Але на старым месцы, дзе ён пражыў тры гады, не было яго гнязда. Бусел убачыў, што няма гнязда і пільна ўзяўся за работу, каб пабудаваць сабе новае гняздо на тым самым месцы, дзе ён пражыў 3 гады. Работу бусел пачаў, але спакою не меў — з-за гаспадара Андрэя Данілюка, які палкай усё развальваў гняздо і ганяў бусла каменнямі. Іншыя гаспадары вёскі сказалі Данілюку, што гэтак брыдка, каб старэйшы чалавек нішчыў буслінае гняздо. Прыкра зрабілася Данілюку і адчапіўся ён ад бусла.

А. Б.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

У БАБРОЎНІКАХ БУДЗЕ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ КААПЕРАТЫЎ

АДКАЗВАЕ:

WOJEWÓDZKIE ZJEDNOCZENIE PAŃSTWOWYCH GOSPODARSTW ROLNYCH.

W odpowiedzi na Wasze pismo z dnia 21 marca 1974 r., Wojewódzkie Zjednoczenie PGR w Białymstoku informuje, że grunty w rejonach wsi Bobrowniki, Świsłoczany, Mostowlany i inne w/g pierwotnych koncepcji miały być zagospodarowane przez państwowe gospodarstwo rolne.

Podjęte ostatnio decyzje Urzędu Wojewódzkiego Wydz. Rolnictwa i Leśnictwa — pismo z dnia 8 grudnia 1973 r. — przewiduje zagospodarowanie tych gruntów przez Wielozakładową Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Bobrownikach.

Dyrektor
mgr inż. Bohdan Pętkowski

У ГАЙНАЎЦЫ НА ВУЛІЦЫ ЛІПОВАЙ

АДКАЗВАЕ:

ZASTĘPCA NACZELNIKA MIASTA HAJNÓWKA.

W związku z notatką Waszego korespondenta zamieszczoną w Waszym tygodniku w sprawie budowy pawilonu WSS Oddział w Hajnówce przy ul. Lipowej, Urząd Miejski w Hajnówce uprzejmie wyjaśnia:

Po dokonaniu oględzin terenu, który został przydzielony dla WSS Oddział w Hajnówce pod budowę pawilonu handlowego Typ KB-4 stwierdzono, że uwagi korespondenta są słuszne. Na placu, który wcześniej był w całości ogrodzony, obecnie tylko w kilku fragmentach ogrodzenie pozostało nie naruszone — reszta została rozgrodzona, a materiał z tego ogrodzenia w postaci drewnianych sztachet zniknął bezpowrotnie. Ponadto stwierdzono na tym placu około 30 m sześc. żwiru budowlanego.

W tej sprawie na podstawie licznych monitów ze strony mieszkańców tej dzielnicy miasta, Urząd Miejski w Hajnówce wystosował pismo do WSS Oddział w Hajnówce Nr 1-42/6/74 z dnia 15.02.1974 r. zobowiązując do podjęcia konkretnej decyzji w tej sprawie.

Zgodnie z zapewnieniami inwestora roboty mają być rozpoczęte w II kwartale br. przez własną grupę remontowo-budowlaną. Dotychczasowy inwestor tłumaczył brakiem wykonawcy tych robót.

Za troskę ze strony Waszego korespondenta w sprawach dotyczących naszego miasta serdecznie dziekuję. Podobne interwencje Waszej Redakcji mogą być pomocne w eliminowaniu podobnych przejawów marnotrawstwa niektórych inwestorów.

Zastępca Naczelnika Miasta
(—) Lech Kocięcki

„Ніва"!

Калі я прачытаў свой верш „Я рашыў", надрукаваны ў „Ніве", я пастанавіў далей складаць вершы на беларускай мове і высылаць іх у рэдакцыю. Хоць я не паэт, а толькі вершаклет, ды хачу свае пачуцці да роднай мовы таксама выражаць на старонках „Нівы". Нарадзіўся я ў вёсцы Хітра Гайнаўскага павету. Там правёў дзяцінства, хадзіў у суседнюю вёску ў школу і вучыўся беларускай мове. Пасля заканчэння пачатковай школы, я прыехаў у Беласток і вучыўся ў Геадэзійна-дарожным тэхнікуме. За гэты час прызабыў беларускую мову, а дома ў нас гавораць крыху інакш — мясцовым дыялектам. Дзякуючы „Ніве" аднак я магу кожны тыдзень пачытаць па-беларуску. У хаце часта чытаю вершы беларускіх паэтаў Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Багдановіча, Петруся Броўкі, Пятра Глебкі, Максіма Танка. А з беластоцкіх паэтаў — Віктара Шведа, Алеся Барскага і многіх іншых.

У „Ніве" мяне найбольш цікавяць вершы маіх сяброў. Яны выражаюць і мае пачуцці да роднай мовы. Вельмі буду задаволены, калі часам і мой верш паявіцца ў „Ніве". Не хачу быць горшым за іншых.

Я. Мордань,
Беласток

NIWA 15-950 Białystok, ul. Wesołowskiego 1. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch". Indeks 36911.

РАМБРАНТ

Змоўклі апладысменты. Старшыня выставачнай камісіі пасля ўступнага слова разрэзаў чырвоную стужку, і выстаўка твораў мастака Панцеляймона Каваля была адкрыта. Усе прысутныя пацягнуліся за начальствам у залу.

Ля ўваходу затрымаліся трое: жанчына чагосьці корпалася ў сваім партфелі, а двое мужчын размаўлялі:

— Як ты думаеш, Сымоне, чаму Кавалю ўсё ж удалося выставіцца?

— Яму Рамбрант дапамог.

— Ведаю, ведаю... У міністэрстве працуе. Гэта ён, пэўна, і стаяў тут, пакуль стужку разразалі. Бачыш, прыйшоў: адчувае, што Каваль нават да пасрэднасці не дацягвае. Напэўна ён у імпартным касцюме і партфель з бліскучымі спражкамі.

Жанчына, што ўкладвала партфель, павярнула галаву, і, усміхаючыся, запытала:

— Пра якога гэта вы гаворыце?.. Мужчына ў імпартным — мой муж. І не Рамбрант ён, а Петухоў, працуе старшынёй райспажыўсаюза.

— А, а... — У адзін голас вымавілі мужчыны і выйшлі на вуліцу.

— Чакай, Сымоне, а пра якога ж Рамбранта ты гаварыў?

— Пра мастака галандскага.

— Пры чым ён тут?

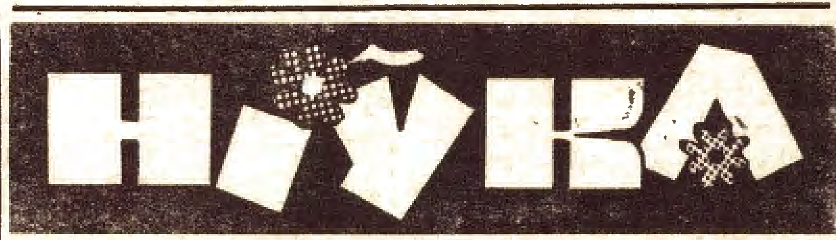
— Пры тым: у Каваля віселі ў кватэры два эскізы вялікага галандца. Быў я ў яго нядаўна — іх ужо няма. Пэўна дырэктару салона падарыў...

— Ну і правільна зрабіў. Цяпер іх хоць людзі ўбачаць.

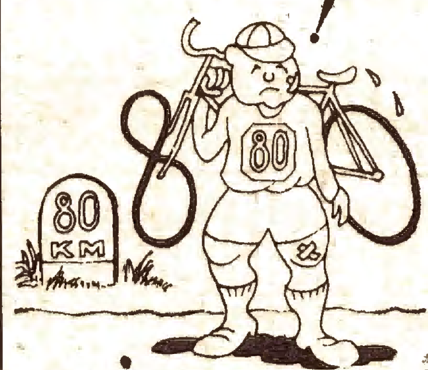
Мікола Дубоўскі

А раптам вялікая рыбіна...

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ!

Нешчаслівы нумар.

ЯКОЕ ВЫЙСЦЕ

— Як ты асмельваешся прасіць рукі маёй дачкі, калі добра ведаеш, што ў цябе поўна даўгоў?

— А вы падкажыце мне другое выйсце!

ТРЫВАЛАЯ АФАРБОЎКА

— Скажыце, калі ласка, гэта сукенка не ліняе? — пытае пакупніца ў прадаўшчыцы.

— Што вы! Вось ужо тры гады вісіць як новая.

ЖАНІХ СА СТАЖАМ

Грэта хоча выйсці замуж, але яе маці лічыць, што дачка яшчэ вельмі мала знаёма з жаніхом.

— Што ты, мама, я даўно яго ведаю, — пярэчыць Грэта. — Ён цэлы год гуляў з Лізай, а потым яшчэ з адной маёй сяброўкай.

ПАРАДА

Стары святар з невялікага французскага гарадка пайшоў да ўрача, свайго прыяцеля, каб атрымаць кансультацыю. Пасля агляду ўрач кажа святару:

— Захворванне вельмі сур'ёзнае. Ты павінен на тры месяцы паехаць у Швейцарыю.

— Але гэта немагчыма! Я патрэбен у царкве.

— Даражэнькі мой, адно з двух: Швейцарыя або рай!

— Ну, добра, паеду ў Швейцарыю.

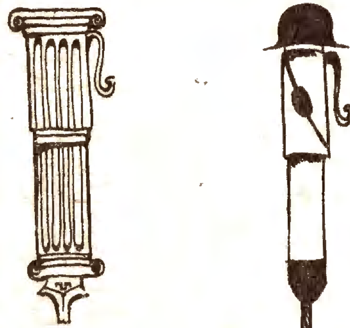

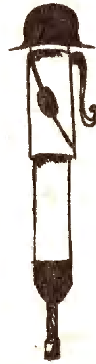
...Ён піў без адрыву ад вытворчасці — працаваў на спіртзаводзе.

...Аўтар аказаўся самакрытычным: заснуў, чытаючы ўласны твор.

А Т А Р Ў Ч К І

Пісьменніка — класіка.

Пісьменніка прыгодніцкага жанру.

Лірыка.

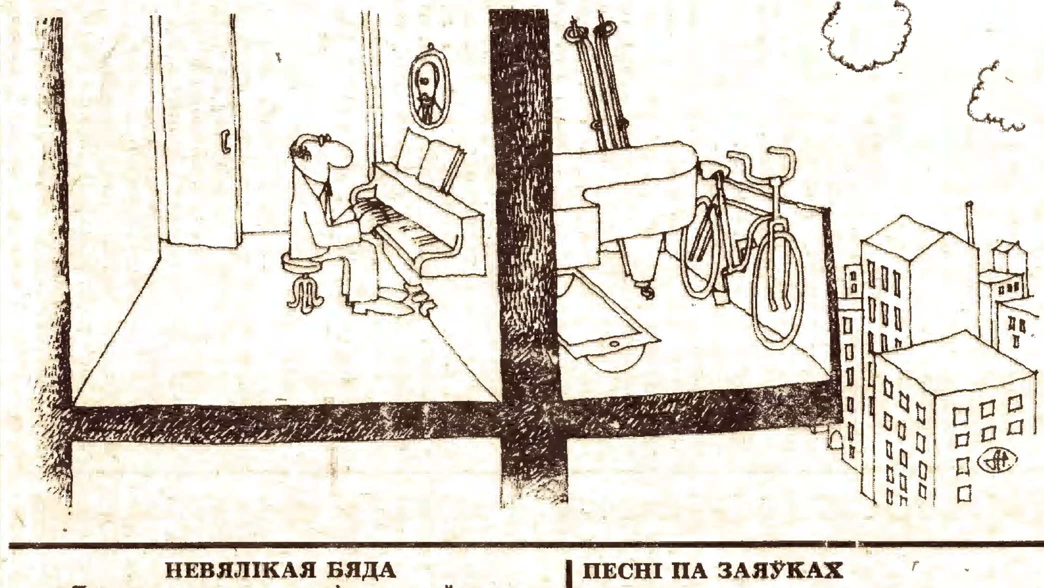
Пісьменніка дэтэктыўнага жанру.

Прабіўнога.

Шукальніка новых літаратурных форм.

НЕВЯЛІКАЯ БЯДА

— Я чула, што ты другі раз выйшла замуж.

— Яно так, але мяне хвалюе, што ён значна маладзейшы за мяне.

— Не хвалюйся, пад уплывам твайго характару ён хутка пастарэе.

АРОЛ

— Можа ваша высокасць сказаць, што гэта за птушка? — спытаў прынца настаўнік.

— Гэта арол, — адказаў прынц.

— Зусім верна! Гэта арол, але самы маленькі з усіх арлоў. Інакш яго можна назваць — верабей.

ЦУД

Бабулька Тэкля расказвае пра вялікі цуд, які яна сама бачыла:

— Было гэта даўным-даўно. Сяджу аднойчы адна дома, і раптам з'яўляецца старац. „Я, — кажа ён, — цудатворац і магу вам сказаць, што праз некалькі хвілін загарыцца ваш дом". Я перапалохалася. „Што хочаш бяры, толькі зрабі, каб гэтага не здарылася". І што ж вы думаеце — дом не загарэўся...

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Паўла Гутніка з міхалоўскага ліцэя змяшчаем песню

HALO, CO TY O TYM WIESZ

słowa: Janusz Kondratowicz
muzyka: K. Krawczyk i R. Poznakowski
śpiewa: Krzysztof Krawczyk

Nagle, w słońcu błękitny wiatr
Ulica tylu zwyczajnych spraw
Dokąd biegniesz wśród ludzi, aut
Przez pejzaż lata, przez zamieć barw.
Bez ciebie rok gubi dni
Bez ciebie klucz myli drzwi,
Bez ciebie miód traci smak
Bez ciebie świat pusty tak
Bez ciebie w kąt idzie wiersz
Bez ciebie maj grudniem jest
Co o tym wiesz, o tym wiesz
O tym wiesz
Dokąd biegniesz, gdy mijasz mnie
To długa podróż do kresu dnia
Hej, hej, byłaś, nie ma cię
Bo jesteś chwilą co chwilę trwa.
Bez ciebie rok...

КВАТЭРА

Атрымаў кватэру я — дай божа!
Светлая!
Прасторная!
Палац!
А ўсяліўся — дык, браткі,
хоць плач —
Пяты дзень на працу не выходжу,
Бегаю, спрачаюся, даводжу,
Што ў маёй кватэры дзверы,
вокны
Не зачыніш ні за што, хоць лопні,
Босым пойдзеш, дык пастрэміш
ногі,
І ашмоццем белым на падлогу
Сыпле столь, на сценах —
розны колер.
А ў дадатак і такое гора:
Не задрэмлеш пры любым
старанні,
Бо дудзяць, як саксафоны, краны:
Хоць бяжы на вуліцу са спальні.
Тут рамонт патрэбен капітальны!
Мне ж на гэта кажуць:
— А ты ўпэўнен?
Не настаў жа для рамонту
тэрмін...
Трэба, мабыць, адпачынак браць
Ды самому і раманатаваць.

Уладзімір Правасуд

НАВУКОВЫ ЭКСПАНАТ

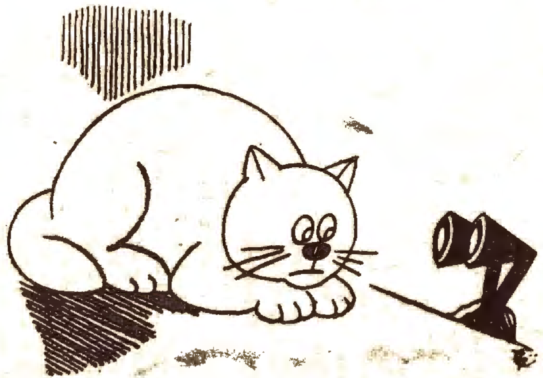
— Чаму гэта, сынок, у тваім інстытуце лапці, якія калісьці плёў твой дзед, у шкляную скрынку змясцілі?

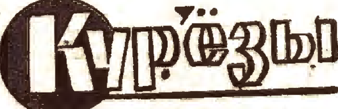
— Гэта, тата, не лапці, а навуковы экспанат.

— Кажаш, навуковы экспанат? Шкада!..

— Што шкадуеце, тата?

— Шкада, што дзед не дажыў да сённяшніх дзён. Працаваў бы сёння ў тваім інстытуце і быў бы вучоным, бо лапці ён плёў ой як добра!

НАШЭСЦЕ ПТУШАК

Сапраўднаму птушынаму нашэсцю падвергнулася невялікае паселішча Грэйсем у штаце Мэрыленд. З першых дзён вясны неба там стала чорным ад незлічоных чарод шпакоў і драздоў, якія аблюбавалі суседнія густыя гаі.

„Птушыная напасць" парушыла прывычны лад жыцця сельскага насельніцтва і парадзіла мноства буйных і дробных праблем. Полчышчы птушак знішчалі корм для дамашняй жывёлы, пачыналі сапраўдныя бataліі з мясцовымі сабакамі і катамі.

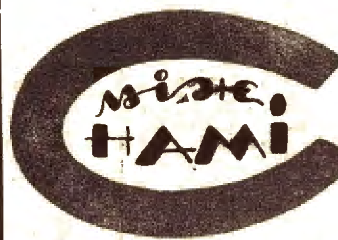
Дарослае насельніцтва Грэйсема сабралася на „ваенную нараду", каб абмеркаваць планы барацьбы з названымі прышэльцамі. Прапаноўваліся самыя неймаверныя праекты — ад прымянення лазернага прамення да ўсеагульнай малітвы. Пасля гарачых дэбатаў было вырашана звярнуцца за дапамогай да федэральных улад. Спецыялісты заявілі, што скапленне птушак абумоўлена незвычайным надвор'ем і яны самі паляцяць пасля пацяплення.

САМЫЯ, САМЫЯ...

Краінай незвычайных сусветных рэкордаў называюць ФРГ. Вось два з іх.

Самая доўгая ў свеце цыгара захоўваецца ў музеі ў заходнегерманскім горадзе Бундэ. Яе даўжыня 1,7 метра. Акружнасць 67 сантыметраў. Каб выкурыць яе, патрэбна не менш як 600 гадзін.

Самыя доўгія ў свеце валасы ў пані Зюманцік з Гютэрсло. Іх даўжыня 2.03 метра. Каб расчасаць і прывесці іх у парадак, уладальніца ўнікальных валасоў вымушана станавіцца на крэсла, паколькі яе ўласны рост ледзь дасягае 1,56 метра. Апошні раз яна ўкарочвала свае валасы 27 гадоў назад.

Літаратура знаходзіцца сёння на такім высокім узроўні развіцця, што любы конь (калі чуць-чуць пастараецца) можа стаць Пегасам.